

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
OCAK 2025

SERACILIK

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

Seracılık

Açılış Konuşması

Ahmet Bülent Kasap
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Başkanı

Moderatör

Celal Toprak
Güvenilir Ürün Platformu
Başkanı

Ezgi Çoban
Tarım ve Orman Bakanlığı Bilkisel Üretim Genel
Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü

Ali Ateş
TKDK Merkez Pazar Araştırması Ünite Sorumlusu

Onur Girdap
Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği
(SERABİR) Başkanı

Ufuk Salih Uslu
Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri
ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı

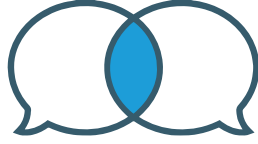
Konuşmacılar

23 Ocak 2025 - 14:30

www.istib.org.tr

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

SERACILIK

OCAK 2025

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“SERACILIK”

ISBN: 978-625-97402-4-9

Genel Koordinatör
İbrahim Eroğlu

Koordinatör
İsmail Şen

Yayın Kurulu:
**Aleyna Satu Yurtseven, Erkan Çelik, Hakan Kopuz,
Sebahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Yunus Emre Çillioğlu**

Tasarım
Gökhan Yıldırım

E-Kitap

Ocak 2025

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN SUNUŞ	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ahmet Bülent Kasap İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı	10
Ezgi Çoban Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü	13
Onur Girdap Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERA-BİR) Başkanı	19
Ufuk Salih Uslu Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı	23
Ali Ateş Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Birim Sorumlusu	30
KAPANIŞ	43
BASIN YANSIMALARI	50

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBATTA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNYA BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLER

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DİŞİ TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PERAKENDE GIDA
TİCARETİ

YAĞLI TOHUMLAR
VE BİTKİSEL YAĞ
TİCARETİ

HUBUBAT
SEKTÖRÜNDE DURUM
VE BEKLENTİLER

TÜM YÖNLERİYLE
TÜRKİYE SÜT
SEKTÖRÜ

CEVİZ VE BADEME
SORUNLARI VE
ÇÖZÜMLER

KURU MEYVE
ÜRETİMİ VE
TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
KOOPERATİFÇİLİK

TÜRKİYE'DE
ORMAN ÜRÜNLERİ
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

PATATES, SOĞAN
ÜRETİMİ VE TİCARETİ

TÜRKİYE'DE
GIDA GÜVENLİĞİ

ZEYTİNYAĞINDA
TAKLİT VE TAĞŞİŞ

BALDA TAKLİT
VE TAĞŞİŞ

PEYNİRDE KATMA
DEĞERLİ ÜRÜNLER

İNTERNET
PAZAR YERLERİNDE
GIDA SATIŞI

HORECA
SEKTÖRÜNDE
GIDA İSRAFI

ÖZEL MARKALI
(PRIVATE LABEL)
ÜRÜNLERİN SATIŞI VE
SEKTÖRÜN SORUNLARI

SERACILIK

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle “Seracılık” başlıklı toplantımızın sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor

SERACILIK

TOPLANTI TARİHİ 23 OCAK 2025 / 14.30

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet Bülent Kasap, İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

MODERATÖR

Celal Toprak, Güvenilir Ürün Platformu Başkanı

KATILIMCILAR

- **Ezgi Çoban**

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü

- **Ali Ateş**

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Birim Sorumlusu

- **Onur Girdap**

Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği (SERA-BİR) Başkanı

- **Ufuk Salih Uslu**

Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı

Moderatör Celal Toprak: Borsa Meydanı artık bir marka haline geldi bunu her yerde söylüyorum. Bunun için de İstanbul Ticaret Borsasına değerli Başkanına, Meclis Başkanına ve bütün Yönetim Kuruluna teşekkür ediyorum.

Her zaman olduğu gibi yine bugünkü seracılıkla ilgili toplantıda da açılışı yapması için sevgili Ahmet Bülent Kasap Başkanına sözü bırakıyorum.

Ahmet Bülent Kasap

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap

Değerli Katılımcılar, Kıymetli Basın Mensupları, Sizleri saygıyla ve muhabbetle selamlıyor, “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantımıza hoşgeldiniz diyorum. 2022 yılında Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle başladığımız bu toplantılarda, üçüncü yılımızı geride bıraktık. Bu süreçte, 28 toplantı gerçekleştirerek, sektör paydaşlarıyla birçok konuyu ele aldık. Tespit edilen sorunları ve çözüm önerilerimizi, hem burada kamu temsilcilerine birebir aktarma imkânı bulduk, hem de sonrasında TOBB aracılığıyla ilgili makamlara ilettik. Bugün de, 2025 yılının ilk toplantısını, tarımsal üretimin çok önemli bir alanı olan seracılık konusunda gerçekleştiriyoruz. Örtüaltı tarımının Türkiye’deki mevcut durumu, potansiyeli, sektördeki yenilikler ve teknolojik gelişmeler hakkında, değerli bilgilerin paylaşılacağı bir toplantı olacağına inanıyorum. Aynı zamanda, sektör temsilcilerimizin tespitleri ve önerileri doğrultusunda, seracılığın sorunlarına yönelik çözüm yollarını da istişare edeceğiz... Toplantıya geçmeden önce, sizlere çok kıymetli konuşmacılarımızı tanıtmak istiyorum:

- Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Sayın Ezgi Çoban,

- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Dış İlişkiler Birim Sorunlusu Sayın Ali Ateş,
- Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği Başkanı Sayın Onur Girdap,
- Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği Başkanı Sayın Ufuk Salih Uslu'ya tekrar "hoş geldiniz" diyorum.

Toplantımıza katılımları ve bizlerle paylaşacakları değerli bilgiler için kendilerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kıymetli Hazirun; Doğası gereği tarımsal faaliyetler, hava koşulları, doğal afetler gibi dış etkenlere bağımlı ve oldukça savunmasız bir alan.

Bu noktada seracılık, iklim koşullarının tarım üzerindeki olumsuz etkilerini minimize eden ve üretim kapasitesini artıran, stratejik bir üretim modeli olarak çok hayati bir rol oynuyor. Kontrollü yetiştirme ortamı sayesinde verimin üst düzeylere çıkarılabilmesi, bu üretim modelini daha da önemli hale getiriyor. Ayrıca bu sistem, üreticilere yıl boyu üretim yapabilme, tüketicilere ise mevsim dışı ürünlere ulaşma imkânı sunuyor. Türkiye'de seracılık faaliyetleri 1940'lı yıllarda Antalya'da başlamış ve 1970'li yıllardan itibaren artarak Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Günümüzde ise jeotermal sera yatırımları sayesinde doğu illerimizdeki zorlu iklim koşullarında bile üretim yapılabilmektedir.

Değerli Misafirler; Malumunuz Türkiye, sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri... Ülkemizdeki toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'i seralarda üretiliyor. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, örtüaltı üretimde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu başarı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor. Üretimde öne çıkan illerimizin başında Antalya geliyor. Antalya'yı sırasıyla Mersin, Adana, Muğla ve

İzmir takip ediyor. Örtü altı üretimin yüzde 50'sini domates oluşturuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz.

Değerli Katılımcılar; Malumunuz, dünya nüfusunun artışı gıda talebini artırırken, hızlı kentleşme de tarımdaki istihdamın sürekli azalmasına yol açıyor. Bu iki faktör de birim alandan daha fazla ürün elde edilmesini zorunlu kılıyor. Ülkemiz güçlü bir örtüaltı üretim kapasitesine sahip. Ancak, ileri tarım teknolojilerinin kullanıldığı modern sera varlığında sorunlar yaşıyor. Avrupa'da modern seralar, üretimin büyük bir kısmını oluştururken, yüksek fiyatlardan ihracat potansiyeli sunuyor. Türkiye de bu alanda yatırımlarını artırarak, daha yüksek katma değerli ürünler üretilip ihraç edebilir.

Bugünkü etkinliğin, sektörün geleceğine dair yeni fırsatlar yaratması ve örtüaltı tarımının potansiyelini daha da ileri taşımak için somut adımların atılmasına vesile olmasını temenni ediyorum.

Toplantımızın tüm paydaşlar için faydalı olmasını temennisiyle, değerli katılımcıları ve izleyicilerimizi saygı ve muhabbetle selamlıyor, sözü sizlere bırakıyorum.

Celal Toprak: Başkanım çok teşekkür ederim çok sağ olun. Bu arada veriler için de teşekkür ediyorum kontrol etmiş olduk bizdeki verilerle. Başarılı olduğumuz alanlardan biri seracılık. Bir de her tarımla ya da toprakla uğraşan herkesin gönlünde yatan bir aslan sera, yani girişimci bulmak çok kolay onun için Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) ve Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) şanslı diye düşünüyorum.

Gazeteci arkadaşlarımız da il içinde ısıtma sistemleri olması gerekir mi diye sormuşlar. Şimdi sözü Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban'a bırakıyorum.

Ezgi oban

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel
Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve
Seracılık Birim Koordinatörü

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi oban

Celal Bey ben de Genel Müdürlükte çalışmaktan bir ziraat mühendisi olarak çok onur duyuyorum. Gerçekten dediğiniz gibi tarımda önemli unsurlarda bizlerin de naçizane emekleri, katkıları oluyor.

Sayın başkanım değerli katılımcılar, Bakanlığımız ve Genel Müdürlüğümüz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum sözlerime Bitkisel Üretim Genel Müdürümüz Sayın Uğur Erdem'in selamlarını ileterek başlamak istiyorum.

2020 yılından beri Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığında Sebze ve Sarı-cılık Birim Koordinatörlüğünü yürütüyorum. Sizlere bugün dünyada ve ülkemizde seracılığın mevcut durumuna ilişkin bilgilerin olduğu bir sunum yapmak istiyorum.

Bilindiğı üzere seracılık sektörü hem ülkemizin gıda arz güvenliğine sağladığı hem de ihracatla ülke ekonomisine sağladığı katkı ile stratejik bir sektördür. Market raflarında 365 gün boyunca dalından koparılmış halde taze ürünlere ulaşabilmemiz seracılığın sayesinde.

Ülkemiz seracılık açısından büyük bir tecrübeye ve üretim kapasitesine sahip olup dünyada dördüncü Avrupa'da ise İspanyadan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Biz bu konumumuzu zirveye taşımak ve rekabet gücümüzü artırmak için seracılığa gerekli önemi paydaşlarımızla birlikte verme gayretindeyiz.

Ülkemizde örtü altı varlığımız son 20 yılda yüzde 42'lik artışla 764.000 dekar alana ulaşmıştır. Bu alanın 504.000 dekarı sera alanı, bunun da 15.000 dekarı modern sera alanıdır. Örtü altı işletmelerimizin yüzde 81 yüksek sistem yani cam ve plastik sera ve yüksek tünellerden oluşuyor. Yüzde 19'u ise alçak tünellerden yani erkenci üretim amacıyla yapılan sistemlerden oluşmaktadır.

Ülkemizin 81 ilinin 80 tanesinde örtü altı yetiştiricilik yapılmakta olup 27 ilimizde de jeotermal seracılık yapılmaktadır. Ülkemizde örtü altı yetiştirilecek alanlarının yüzde 90'lık kısmının Antalya, Mersin, Adana, Muğla ve İzmir illerinde yer aldığını görüyoruz. Jeotermal enerjinin de kullanılmaya başlamasıyla birlikte bu durum daha çok iç bölgelere, Doğu Anadolu bölgesine doğru da kaymıştır. Bahsettiğimiz bu alanlarda 9 milyon ton üretim yapılmakta, bu üretimin 8 milyon tonu sebze, 1 milyon tonu ise meyve üretimidir.

İl bazında baktığımızda üretimin yüzde 50'si Antalya ilimizden karşılanıyor. Antalya'yı, Mersin, Adana, Muğla ve Burdur takip etmekte. Örtü altı sebze üretiminde 4 milyon ton üretim ile domates ilk sırada. Hıyar 1 milyon ton ile 2. sırada yer almakta olup bu ürünlerimizi biber, karpuz ve patlıcan takip etmekte.

Örtü altı meyve üretiminde de 770.000 ton ile muz ilk sırada yer almakta olup bunu çilek, sofralık üzüm, erik, kayısı, mavi yemiş, nektari takip etmektedir.

Son yıllarda sahil kesimindeki seralarımıza ilave olarak bakanlık olarak da önem verdiğimiz ve desteklediğimiz yayla seracılığı da gelişmektedir. Özellikle Antalya ve Burdur'un üst kesimleri ve ülkemizin

değişik bölgelerinde 600 metre rakım üzerinde bulunan bölgelerde yapılan yayla seracılığı özellikle mevsim geçişlerinde sebze arzında süreklilik sağlaması açısından önemli katkılar sunuyor.

Modern seralarımızdan bahsettik. 15.000 dekar yaklaşık modern seralarımız var. Buralar tamamen otomasyona geçmiş her türlü teknik donanımına sahip olan seralar, dış pazar taleplerine uygun tür ve çeşitlerde ürün yetiştirmekte. Buralarda üretilen ürünlerin de yaklaşık yüzde 90'ı ihraç edilmektedir.

Geleneksel seralarımızda ise elde edilen yetiştirilen ürünlerimizin yüzde 85'i iç piyasada tüketilmektedir.

Ülkemizde modern seracılığa geçişle birlikte topraksız tarım tekniği de yaygınlaşmaktadır. Şu an itibariyle 52 ilde topraksız tarım tekniği ile 15.000 dekar alanda 692 işletmede ihracata yönelik üretim yapılmakta. Topraksız tarım yapılan alanların yüzde 19'u Antalya ilimizde, yüzde 15'i Afyon Karahisar'da, yüzde 9'u Mersin, yüzde 9'u İzmir'de yüzde 6'sı da Manisa'da yer almaktadır.

İlk başladığı yıllarda Akdeniz sahilinde yaygın olan topraksız tarım alanları daha sonra Jeotermal kaynakların bulunduğu bölgelere doğru yönelmiştir. Ülkemizde son yıllarda jeotermal ısıtmalı seracılığa olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Jeotermal kaynakta ülkemiz Dünyada 7. Sırada, Avrupa'da 1. sıradadır

Şu anda 27 ilimizde Jeotermal ısıtmalı seracılık yapılmaktadır. Jeotermal seralar daha çok Ege, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmış durumdadır. Jeotermal enerji potansiyeli yüksek olan bölgelerde Sera Organize Tarım Bölgelerinin kurulmasına yönelik de çalışmalar bilindiği üzere de devam etmektedir.

Bakanlık olarak seralara ne tür destekler veriyoruz kısaca başlıklar halinde bunları da sunmak istiyorum. Yatırım ve işletme aşamasında desteklerimiz var. Bunlar öncelikle hazine faiz destekli Ziraat Bankası

ve Tarım Kredi Kooperatiflerince verilen krediler. Burada 10 dekar ve üzeri sera yatırımlarında 100 milyon TL üst limite kadar faiz indirimli kredi sağlanmakta. 10 dekar altındaki yatırımlarda ise kredi üst limiti 10 milyon TL'dir.

IPARD Çiftlik Faaliyetlerin Çeşitlendirmesi bölümünden verilen destekler ile Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleri kapsamında da yüzde 50'ye varan hibe destekleri sağlanmakta.

Üretim aşamasında da yine Bombus Arısı Kullanım Desteği, Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Destekleri, İyi Tarım Desteği, TARSİM Prim Desteği, Küçük Aile İşletmesi Desteğinde Bakanlık Kayıt Sistemine kayıt alan üreticilerimiz bu desteklerden yararlanabiliyor.

2025 yılı itibarıyla bu başlıktaki desteklerimiz Temel Bitkisel Üretim Desteği ve Üretim Geliştirme Desteği olarak sağlanacaktır.

Genel Müdürlüğümüzce yürütülen çalışmaların birkaçından bahsetmek istiyorum. 2022-2023 yıllarında TÜBİTAK ile birlikte Genel Müdürlüğümüzce örtü altı yetiştiriciliğinde Üretim Modellerinin ve Pazar Kanallarının Geliştirilmesi Projesini yürüttük. Burada dünyada ve ülkemizde örtü altı yatırımların mevcut durumunu ve temel eğilimlerini büyükşehirlerde yakın bölgelerde örtü altı üretimin artırılmasına yönelik iş modellerinin belirlenmesi ve örtü altı sebze ürünlerinin mevcut pazarlama kanalları ve etkilerinin tespit edilmesiyle örtü altı sebze ürünlerine yönelik olası yurt dışı hedef pazar ülkeler ve ürünlerin belirlenmesine yönelik faaliyetler yürüterek bunlarla ilgili raporlar oluşturuldu ve yatırımcı rehberleri hazırlandı.

Proje sonucunda ortaya çıkan dünyada sera yatırımları değerlendirme raporu, Yurtiçi Örtü Altı Yatırımları Envanter Raporu, Örtü Altı Yatırımın Yol Haritası, Örtü Altı Ürünlerin Dış Ticareti, Hedef Pazarlar Raporu, Bitki Fabrikası Yatırımcı Rehberi ve Domates, Hıyar, Biber Yetiştiriciliği İçin Sera Yatırımı Fizibilite Raporlarını Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü web sayfasına da yayınlamış olup

yatırımcılarımız detaylı olarak bu raporlara ulaşabilirler.

Diğer yürütmüş olduğumuz bir çalışmada sadece ışık geçirebilen örtü altı yetiştiricilik alanlarının kayıt edildiği, örtü altı kayıt sistemimiz vardı. Biz buralara seralarımızı kaydediyorduk. 2024 yılından itibaren değişiklik yaparak seralarla birlikte günümüzde de son zamanlarda da yatırımcıların da merakını uyandıran dikey tarım tesislerini ve mantar tesislerini de kaydedebileceğimiz ve bu alanları taahhütname ile birlikte mülkiyetine ve yapıldığı yere bakılmaksızın coğrafi koordinatları ile kayıt altına alacağımız kapalı ortamda bitkisel üretim kayıt sistemini oluşturduk. Böylelikle üretim alanları coğrafi koordinatları ile sisteme kayıt edilerek mevcut potansiyelimizi ve bölgesel dağılımı en doğru şekilde tespit etmiş olacağız.

Son olarak da kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerine örnek olması açısından Bakanlığımızca desteklenen ve İstanbul İl Müdürlüğümüzce yürütülen Kâğıthanede 30 metre derinlikte yer alan Dünyanın ikinci en derin tarımsal üretim ünitesi olan İstanbul Kapalı Dikey Tarım Uygulama Merkezinden bahsetmek istiyorum. Burada 2 yıl içerisinde 88 çeşitte deneme yapıldı ve 6 tonun üzerinde de üretim gerçekleştirildi. Burada yapılan denemeler sonucunda oluşturulan veri setleri de yine bu konuda yatırım yapmak isteyen yatırımcılarımıza ücretsiz olarak paylaşılmaktadır. Biz kapalı ortamda bitkisel üretim kayıt sistemi ile son yıllarda bu tür alanlarda da üretim yapmak isteyen üreticilerimizi de kayıt etmiş olacağız ve üretimle ilgili de verilerimizdeki tespitlerimizi doğrulamış olacağız. Kayıt sistemimiz bu amaca da hitap ediyor.

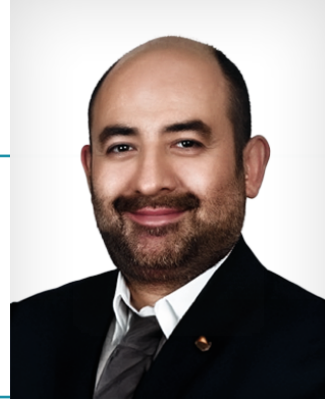
Sözlerimi tamamlamadan önce bu vesile ile tarımsal anlamda mar-kalaşma yolundaki seracılık sektörünün gelişiminde katkıları olan siz değerli katılımcılara teşekkür ediyorum. Ayrıca bu programda olmayıp takip eden diğer sektör paydaşlarına da verdikleri ve verecekleri katkılar için de çok teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum.

Celal Toprak: Ezgi Hanım çok teşekkür ederim ağzınıza sağlık. Ver-

diğiniz bilgiler ve sunum çok değerli. Hatta arkadaşlarımız hemen yazmışlar bana acaba Ebru Hanım sunumunu bizimle paylaşabilir mi diye. Çok teşekkür ederim. Ağzınıza sağlık. Ben Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap' sözü vermek istiyorum.

Onur Girdap

Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği
Derneği (SERA-BİR) Başkanı

**Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERA-BİR)
Başkanı Onur Girdap**

Merhaba ilk önce bütün katılımcılara değerli bilgileri için çok teşekkür ediyorum. SERA-BİR'in bütün üreticileri adına herkesi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Tabii çok güzel bir sunum yaptı Ezgi Hanım gerçekten bizim aktaracağımız hemen hemen bütün bilgileri verdi. Ben de şöyle kısaca SERA-BİR ne yapıyor üyeleri bu işin neresinde ondan bahsedeyim.

Ezgi Hanım'ın da dediği gibi jeotermal kaynakların Türkiye'de verimli kullanılmasından sonra teknolojik sera yatırımları ülkemizde iç kesimlere doğru bir yolculuk bir serüvene başladı. Afyon başta olmak üzere Simav, Sandıklı bölgemizde, Nevşehir, Kayseri, Ağrı Diyarında teknolojik seralar yapıldı ve ihracata dayalı üretimlere başladı. Bizim üyelerimizin hemen hemen hepsi ihracata yönelik çalışıyorlar.

15.000 dekar civarında Türkiye'de teknolojik sera var. Bu seralarda 4 milyon tona yakın bir üretim söz konusu bunun da hemen hemen yüzde 90'ı domates üretiminden oluşmaktadır. Bu üretim verilerine baktığımız zaman ivmemiz yukarı doğru gitmekte ve ciddi anlamda dünyada pazar kapma noktasında hatırı sayılır bir ülke konumuna gel-

dik. Biz burada ürettiğimiz ürünleri dünyanın bütün ülkelerinde pazarlarına sunma kabiliyetine erişmiş bir ülke olmaktayız.

Tabii tarımsal ihracatı iki döneme ayırmak lazım pandemi öncesi ve pandemi sonrası. Pandemi öncesinde 0,50 - 0,60 cent civarında oluşan maliyet ve 1 dolarlara dünya pazarında yer bulan bir Türk domatesi vardı. Pandemiden sonra rakamlar 2-3 dolar seviyesine çıkınca büyük holdinglerin ve diğer yatırımcıların iştahını kabarttı ve sektöre ciddi bir yönelim oldu.

Burada Tarım Bakanlığımızın destekleri inanılmaz. Ziraat Bankası'nın sıfır faize varan bir yatırım kredisi teşviki ile birlikte burada ciddi bir büyüme yakaladık pandemi sonrasında. Tabii hepiniz malumu takipte ediyorsunuz büyük holdingler bu sektörde yer edinmeye ve sera yapmaya başladı. Pandemi sonrasında Rusya - Ukrayna gerginliğinden kaynaklı gaz krizinde Avrupa'da üretim inanılmaz seviyede düştü. Türkiye'de de fiyatlar artınca burada ciddi bir sera yatırımı oldu. Pandemi ve pandemi sonrası Türkiye'de teknolojik sera yatırımlarının hızlanmasının nedenlerinden bir tanesi bu siyasal ve ekonomik konjonktürlerden kaynaklı.

Bunun yanında sera üretiminin ve yatırımının kümeleşmesi bir yerlerde toplanması çeşitli sorunları ve stabilizasyon eksiklerini ve altyapı eksiklerini de ortaya çıkardı. Dolayısıyla dünyada artan bütün üreticilerin belası RUGOS diye bir krizimiz var. Son dönemlerde üreticilerimiz bunun çok ciddi şekilde yaralarını görmektedir. Üretimimiz ciddi anlamda kayıplara neden olmaktadır, işletme bazlı büyük tonajlı da eksilmeler var. Bu konuyla alakalı yine Tarım ve Orman Bakanlığı ile çeşitli çalışmalar yapıyoruz. Dayanıklı çeşitlerin en kısa sürede ülke pazarında çiftçilerimize ulaştırılmasıyla alakalı Tarım ve Orman Bakanlığı ile sürekli görüşme halindeyiz.

Hızla gelişen sera yatırımlarından dolayı bir diğer problemimiz de şu an için güncel problemimiz işçi bulma konusunda bazı bölgelerde sera üreticileri ciddi sıkıntı yaşamakta. Sonuçta dekar başına burada bir kişi çalışıyor. 30 dönüm bir serada 30'a yakın personel istihdam

etmeniz lazım. Şu an Sandıklı'da bunu tutturabilen yok. 2 dönüme bir kişi çalışıyor. Buda tabii üretimde bazı aksaklıkları hastalıkların kontrolünü ve teşhisini zorlaştırmakta ve üreticilerimizin en büyük sıkıntılarından bir tanesi.

İşçi maliyetlerinin artması bizim 0,50 - 0,60 cent olan maliyetlerimizi dolar kurunun da sabit kalmasıyla birlikte 0,75 - 0,80 cent civarına çıkardı. Bunun yanında çeşitli hastalıkların pandemi sonrası seralarda yaygınlaşmasından dolayı da üretim kaynaklı düşüşlerde 2024 yılında üreticilerimiz ciddi kayıplarla sezonu kapattı. 2025 yılında bazı dayanıklı çeşitlerin pazarda yer bulması ve çiftçiler tarafından rağbet görmesiyle inşallah 2024 zararını kapatacak diye umut ediyoruz.

Tabii domatese şu an bütün ülkeler yatırım yapıyor. Özellikle Fas ve Cezayir inanılmaz yatırım yapıyor. Biz SERA-BİR heyeti olarak Aralık ayında Rusya'daydık. Onların da orada çok ciddi doğalgaz kaynaklı ısıtma faaliyetleri yaptıkları seraları inceledik. Bir tane şirketin sadece Türkiye'deki sera varlığı kadar yatırım yapma kararı aldığını gördük. Keza Türkmenistan ve Özbekistan tarafı bu işe ciddi yatırım yaptı. Dolayısıyla şu an bundan sonra SERA-BİR olarak çiftçilerimize sunabileceğimiz en doğru şeyin pazar olduğunu görüyoruz.

Bundan sonra rekabetçi bir ortam olacak, 2 dolarları değil 1,2 ila 1,5 dolarları konuşmak daha doğru. Daha kaliteli üretim yapmak ve bunu konuşmak, sürdürülebilir olmak aslında bunları konuşmak önemli. Sonuçta sera dediğimiz örtü altı üretimin içinde 100.000 tane 30 dönüm seradan bahsediyorum. 100.000 tane bebek var, bu 100.000 tane bebeği büyütüp ondan 25 - 30 çiçek alıp üretim yapmak meşakkatli bir iş. Kağıtla basit bir hespla işin içinden çıkılacak bir iş değil, çünkü hiçbir zaman 100.000 tane canlının aynı anda aynı verimi vermesini beklemek biraz imkansız.

Ben 10 yıldır bu sektörün içindeyim. 10 yıldır hiçbir zaman sene başında yaptığımız hesapların sene sonunda tuttuğunu görmedim. Her sene bir aksaklık ya da bir üretimde sıkıntıyla mutlaka karşılaşıyoruz.

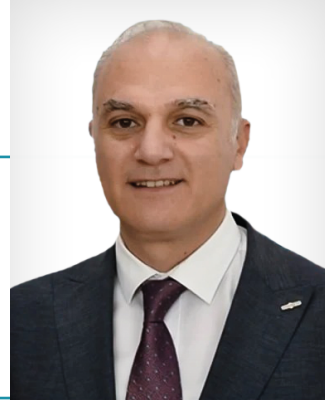
SERA-BİR olarak yatırımcılara, yeni girecek olanlara tablo üzerinden değil gerçekler üzerinden bilgi vermenin daha doğru olduğunu düşünüyorum. Her sektörde olduğu gibi sera yatırımının zorluklarından bahsediyorum. Beni de çok ziyarete geliyorlar yeni yatırımcılar. Danışmanın onlara verdiği kağıt üzerinden işte 30 dönüm sera yapacağız, 50 kilo alacağız, 1.500 ton ürün üreteceğiz. 1.500 ton ürünü satarsak 50 liradan şu para yapıyor. Biz 3 senede yatırdığımız parayı çıkartıp 4. sene kâra geçeriz. Her zaman öyle olmuyor maalesef.

Dediğim gibi içeride 100.000 tane bebek var aslında o 100.000 tane bebeği büyütüp sağlıklı şekilde ondan ürün almak, her sene aynı stabilizasyon da mümkün olmuyor. Dolayısıyla yatırımcılara en büyük tavsiyelerinden bir tanesi doğru danışmanı bulup doğru insanlarla yola çıkması. Sonuçta burası bir fabrika değil. Burada her zaman bir aksaklık veya bir hastalık olabiliyor. Bunları da göz önünde bulundurmaları lazım. Teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederim ağzınıza sağlık. Seracılıkla ilgili bugüne kadar ne biliyorsak SERKONDER'den öğrendik bunu da itiraf edeyim. Yani sera konusunda özellikle ekonomi medyasında ne bilgi varsa SERKONDER kaynaklıdır. Sözü Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu'ya vermek istiyorum. Buyurun söz sizin.

Ufuk Salih Uslu

Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı

Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu

Bütün katılımcılara ve bu panelin düzenlenmesinde emeği geçenlere çok teşekkür ediyorum. SERKONDER 72 üyesi olan 20 sera konstrüksiyon firması, 6 akademisyen, 10 naylon üretici firması, 10 otomasyon ve sulama sistemi yapan redüktörüyle, tarımsal makineleriyle, ışık makineleriyle oluşmuş birleşmiş bir grubuz. Piyasanın yüzde 85 nabızı SERKONDER üyelerin elinde.

Bahsettiğiniz gibi tarımsal faaliyetlerin açık tarlalarda yapılması neredeyse imkânsız hale geldi. Gerek iklim şartları, gerek hastalıklarla mücadele bizim açık tarlada üretim yapmamızı maalesef çok zorlu şartlara sokuyor. Neredeyse imkânsız hale getiriyor.

Türkiye'deki sera varlığından bahsedildi, Ezgi hanım çok çok harika bir sunum yaptı, bütün yatırımcılara dağıtılması konusunda. Biz de önayak olacağız olmamız da gerekiyor. Yüzde 5'i neredeyse endüstriyel sera grubuna giriyor Jeotermal bölgelerdeki topraksız seralar ve ek olarak da teknolojik endüstriyel sera grubunda fide seraları da aynı dâhil olabiliyor bu rakama. Geriye kalan yüzde 95'lik kısımda da yayla seraları ve sahil seraları devreye giriyor. Bunları da kendi içerisinde ka-

tegoriye sokarsak yaklaşık olarak yarısından az bir miktar yani 200.000 dönüm civarındaki olan kısmı yüksek modern çiftçi serası grubuna giriyor. Geri kalan kısımda da çiftçi serası grubunda yani kabaca ayırmak gerekirse havalandırması manuel olan ve çok kuvvetli olmayan seralar. Modern olan çiftçi seralarında da havalandırmaları kuvvetli elektrikle açılan motorları rahat bir şekilde iklimi kontrol eden sistemlerle bezenmiş vaziyette. Endüstriyel seralar zaten üst düzey seralar bunlar modern tarım teknolojide kullanılan seralar.

Şimdi biz üçüyle de ilgilenmek durumunda kalıyoruz dernek olarak. İlk önce yüzde 5'lik kısımda olan endüstriyel seralar son 2 - 3 yılda organize tarım bölgelerinin açılmasıyla beraber aynı zamanda Avrupa'daki enerji krizinden sonra Türk piyasaların ihtiyaç duyulmasıyla beraber Türkiye'de endüstriyel Sera yapımı çoğaldı. Hızlı hızlı arttı. Sera miktarı konusunda çok çarpıcı ve rakamları var, son 2 yıl içerisinde yüzde 20'lik bir artış oldu.

Tabii şunu da belirteyim, ben aynı zamanda hepimiz gibi tüketici olmakla beraber çiftçilik de yapan ve sanayi işiyle uğraşan bir firmanın da sahibiyim. Aynı zamanda sera konstrüksiyonu üretiyoruz. 770.000 dönüm muz serası stokumuz var şu anda. Yaklaşık olarak 1 yıl içerisinde 20.000 dönüme yakın sera yapıldı. Bu çarpıcı bir örnektir. Bununla beraber çiftçilerimiz, tabii oteller o dönemde kapandı otel sahipleri, beyaz yakalı müdürler, avukatlar, doktorlar, onlar da istişareler yaptılar. Bu pandemi döneminde belki de en çok onlara yaradı neredeyiz ne yapıyoruz şeklinde ve ciddi bir sera patlaması yaşandı o dönem. Yıllık 20 bin dönüm çok yüksek bir rakam. Bizim Türkiye'deki sera imalatı yıllık 10.000 dönümleri buluyor veya bulmuyor pozisyonunda. Yurt dışında da 5.000 dönüm civarında. Yani yıllık 15.000 dönüm sera ürettiyor, Türk seracılığı öyle söyleyeyim.

Jeotermal bölgelerdeki sera konstrüksiyon miktarları yüzde 22 arttı dedik. Peki, bizim neye ihtiyacımız var. Türkiye'de 550.000 dönüm civarında bir sera varlığından bahsettik. Artan nüfusa bakarsak yaklaşık 10 yılda yüzde 15'lik bir artışımız var. Biz şu anda 83 milyon civarın-

dayız. 10 sene sonra 93 milyona çıkacağız. 10 milyonluk nüfus artışı ve bu nüfus artışına istinaden bir kişinin 250-300 kg sebze tükettiğini farz ettiğimiz zaman bunun karşılığındaki ihtiyacı karşılamak için yıllık bizim 10.000 dönüm sera, yani 10 yılda 100.000 dönüm seraya ihtiyacımız var. Bu sadece nüfus artışı için ihtiyacımız olan miktar.

Peki, bu miktarı sadece endüstriyel seralara mı karşılayacağız hayır. Sahil bölgesi ve yayla seracılığı da tabii takviye etmek durumundayız. Yurt dışı ihracat ayağına düşündüğümüz zaman son 2 yıllık ihracat hızımıza bağlı olarak da yaklaşık olarak bir 5.000 dönüm sera her sene ilave etmemiz gerekiyor. Yani burada yatırımcılara, tarımla ilgili olan kimselere şunu söyleyebilirim. Yıllık 15.000 dönüm sera yapılmak zorunda. Son 2 yıllık ihracat hızımıza bağlı olarak da yaklaşık olarak bir 5.000 dönüm serada her sene ilave etmemiz gerekiyor. Yani burada yatırımcılara tarımla ilgili olan kimselere şunu söyleyebilirim; yıllık 15.000 dönüm sera yapılmak zorunda.

Aynı zamanda sektörümüzü de ilgilendiren konu peki seralar ne olacak. Biz 1940'lardan beri başlamış olan tarım serüveni örtü altında 550.000 dönüme çıktı fakat bunun yaklaşık olarak 250.000 dönümü rehabilite edilmesi gerekiyor. Yani 250.000 dönümlük seranın alçak kalmış havalandırması zayıf kalmış, dar direkt açıklıkları olan seraların sökülüp yerine yenilerinin yapılması gerekiyor. Bunun da sektöre ilgilendiren kısmı yıllık 10.000 dönümlük bir miktar. Yani biz SERKONDER olarak yıllık 25.000 dönüm seraya hazır olmamız gerektiğini konuşuyoruz.

Peki, bu kadar miktarı yapabilir miyiz? Evet, şu anki dernek üyelerimizin zaman zaman yani yıllık pik noktalardaki yaptıkları sera kapatma miktarlarına baktığımız yıllık 30.000 dönüm serayı çok rahat yapabilecek durumdayız ve bunu 40 - 45 bin hatta mevcut kapasitemizi artırarak da 50.000 dönüme çıkabiliriz. Biz şu anda düşündüğümüz sadece nüfus artışı sadece mevcut Avrupa veya Dünyaya ihracat hızımız. Mevcut rehabilitasyon için düşünün 25.000 dönümün üzerine çıkma kapasitemiz de var. Bizim de amacımız bu fuarlarla, tanıtımlarımızı çok kuvvetli bir şekilde yaparak iş kapasitemizi artırmak istiyoruz.

Peki, teknolojik olarak neredeyiz. Şu anda biz yüzde 100 tamamını yerli yapma kapasitemiz var bu endüstriyel olan seraların. Fiyat bilgilerini daha sonra da vereceğim ama şöyle söyleyeyim. Metrekaresi 85-90 dolarlara mal olan yüksek teknoloji seralarda konstrüksiyon kısmı, örtü kısmı, ısı perdeleri kısmı, bunun otomasyon kısmı, sulaması, iklimlendirmesi bunların tamamını yüzde 100 yerli olarak yapma imkanımız var ve yapıyoruz. Peki, yabancı ürünlerin de ihraç olan ithal olan ürünlerin de elbette katkıları var. Onlarla düşünersek ortalama olarak Türkiye’de yapılmakta olan seraların yüzde 90’ı yerli, yüzde 10’u ithal olarak kullanılıyor ama dediğim gibi yüzde 100’ünü yerli yapma şansımız da var ve yapılabilir da.

Endüstriyel seralarda bir tık daha ileri gittiğimiz zaman tabii artık 50 – 55 - 60 tonlar burada Onur başkanım çok daha net bilgiler var tonajları alabiliyoruz. Bunlar güzel şeyler fakat yüksek teknoloji kullanılarak bunların çok daha yüksekler yani 60 – 70 - 80 tonları telaffuz edilebilecek duruma geliyor. Fakat bunu tabii yapmak neden çok zor bir kontrol mekanizması büyük alanları yaptığınız zaman kontrol mekanizmaları çok zor. Kontrol edecek ziraat mühendisi sayısı, personel altyapısı falan çok yerli gelmiyor peki ne yapıyor?

4. sanayi devriminden sonra network ve yapay zekâ devreye giriyor. Yapay zekâyla seraların içerisine yerleştirilen çok miktarda sensörler ki bu sensörler artık neredeyse dokunabiliyor, rengini seçebiliyor ve konuşabiliyor, ıslısını rutubetini hissediyor. Bu sayede bitkinin gelişimini bizim ileride ne zaman ne kadar tonaj alacağımızı mevcut iklim şartlarını neredeyse bertaraf ederek maksimum tonajları almamızı imkân tanıyabilecek çok yakın zamanlarda bununla alakalı fotoselli robotlar bitkinin gövde kalınlığını ölçüyor. Bitkiyi adeta 12 ay boyunca tartıyor. Bu sayede verim çok yüksek olabiliyor.

Ankara Üniversitesi’nde Profesör hocalarımız gene dernek üyelerimizden hocamla da yapılan çalışmaları çok yakından takip ediyoruz. Artık karanlık sanayiler dediğimiz, yani insanın olmadığı yerlerde artık robotlar çalışıyor. Bir alt kademeye geçelim. Normal üretim seralarında,

sebze seralarında, sahil bölgelerinde tabii üretim iki aylık bir eksiklik oluyor sıcaktan dolayı. Yayla seracılığı, yayla demeyeyim neden jeotermal bölgeler tercih ediliyor. Çünkü yaz dönemi sera için en zor şart soğutmaktır. Hani ısıtmak bile daha kolay kalıyor. O bakımdan yazın serin kışın da jeotermal desteklerle diğer yenilebilir enerji grupları destekleyebiliyorsak restler ile gesler ile doğalgazla destekleyebiliyorsak o şartlarda fevkalade netice alabiliyoruz.

Yayla bölgeleri haricinde ve sahil haricinde iç bölgeler jeotermal bölgelerde 11,5 ay hatta fide seralarında daha fazla bakımla, 45 günlük bakımla büyümüş neredeyse çiçeği üzerinde dikildiği zaman yani biz bir ay daha ekstra avantaj sağlıyoruz. 12,5 ay üretim yapma imkânı olabiliyor endüstriyel sıralarda. O yüzden de tonajlarımız 50 onların üzerine çok rahat çıkabiliyor.

Sahil bölgesindeki seralarda bizim asıl sıkıntılarımız şunlar. Öncelikle iki ay bir sera boş kalıyor. O yüzden bu seralarda 18-19 ton mal ancak kesilebiliyor topraklı kültür seralarda. Tonaj düşük ama yatırım maliyeti düşük olduğu için bunların da amortisman süresi aslında endüstriyel seralar ile hemen hemen aynı. Yani 5 yılda amorti edebiliyoruz aşağı yukarı 4 yıllara da düşebiliyor. Fakat tabii birisi 3 misli daha pahalı bir sera olduğu için amortisman süresi sonucu daha çok cebimizde para kalmış oluyor.

Maliyetler konusuna endüstriyel silahlar 85 - 90 dolarlar mertebesinde yer bedeli haricinde bitmiş halde metrekaare fiyatı. Bunu topraklı kültür sayılara döndüğümüz zaman 20 - 22 dolarlara düşebiliyor. Yayla seraları da 18 dolarlara düşebiliyor bunun da altı zaten inilemiyor. Tabii sadece tamamı modern galvaniz seralar değil, karadimir diye tabir ettiğimiz seralar da var bunlarda 15 - 16 dolarlara kadar düşebiliyor.

İşte asıl biz bu çok ucuz olan seralarla mücadele etmeye çalışıyoruz birkaç sebep sayayım. Bir kere ilaç tüketimi daha fazla oluyor çünkü burada ürünü kontrol etmek çok zor. Sebzeyi kontrol etmek çok zor.

İkincisi modern bir sera ile basit bir seraya baktığımız zaman zaten işçi sıkıntısı, teknik personel sıkıntısı var. Modern serada daha rahat bulabilirken basit serada çalışan bulamıyoruz. Bu bakımdan basit seraların rehabilite olması lazım.

Üçüncüsü sürdürülebilirlik. Ben Kumluca'da Finike bölgesinde yaşıyorum. Burası 60.000 dönüme yakın bir sera varlığı olan Türkiye'nin ilk seracılık merkezi diyelim yani Türkiye'de seracılık dediğimiz zaman Kumluca bölgesi konuşuluyor. Buraya baktığınız zaman hiçbir çiftçinin çocuğu seraya girmek istemiyor. Neden şartlar kötü. Basit olan seralarda ekonomik getirisi çok yüksek değil. Bu sefer seraya girmek istemiyor ve sürdürülemez hale geliyor.

Bunların hepsini biz gidermek için derneğimiz olarak geçen seneden hazırladığımız projelerimiz var. Bir tanesi modernizasyon projesi. Bu projeyi bu sene hayata geçirebileceğiz. Yani bir sene modernize ettiğimiz zaman yaklaşık olarak yüzde 30 civarında gelir avantajı elde ediyoruz, sürdürülebilirliği kılıyoruz ve ihracat payını artırmış oluyoruz. Bu da bize dolar girdisi anlamına geliyor. O bakımdan modernizasyonu çok önemsiyoruz.

Sera standardizasyonu konusunda piyasada sıkıntılar var. Sera standardizasyonu için bir şartname oluşturduk. Bu şartnameyi çok kısa vadede kullanılabilir hale getireceğiz. Minimum sera şartları, sera tipleri, sera sertifikasyonu ortaya çıkaracağız ki vatandaş serayı aldığı zaman seram standart, seramın TSE'si var, rüzgar dayanımı kuvvetli. Buna istinaden Ziraat Bankası krediyi verirken de iyi bir şeye para verdiğini bilecek. TARSİM sigorta yaptırırken sağlam sera olduğunu söyleyecek. Dolaşısıyla bütün paydaşlar bu durumdan memnun kalacak. Bu projeyi de hayata geçireceğiz.

Aynı zamanda Şubat ayı içerisinde gene bütün paydaşlarla bir araya gelebilmek için ikincisini düzenleyecek olduğumuz Sera Yatırım Günleri var. Burada da bütün bu konuları açıklayacağız. Bu vesileyle iki gün sürecek Çalıştayımıza yatırımcılarımız da davet etmek istiyorum. Teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Sayın Başkanım, öncelikle çok teşekkür ederim. Verdiğiniz değerli bilgiler bizim için gerçekten çok önemliydi. Ağzınıza sağlık. Size tekrar serkonder olarak teşekkür etmek istiyorum. Seracılık konusunda sunduğunuz bilgilerden çok şey öğrendik ve bunları değerlendiriyoruz. Aynı zamanda seracılık alanında önemli bir işlevi yerine getiren ilk derneklerden birisiniz ve bu konuda yönlendirmeleriniz bizim için oldukça kıymetli.

Şimdi sözü, Tarımsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Birim Sorumlusu Sayın Ali Ateş Bey'e bırakmak istiyorum. Ali Bey, Anadolu'da kırsal kalkınma projelerinde önemli işlevler üstlenmiş bir kurumun temsilcisi olarak aramızda. Buyurun Ali Bey, söz sizde.

Ali Ateş

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı
Destekleme Kurumu (TKDK) Dış
İlişkiler Birim Sorumlusu

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Birim Sorumlusu Ali Ateş

Sayın katılımcılar, kurumum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün sizlere Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun (TKDK) seracılık ile ilgili sağladığı hibe desteklerinden bahsedeceğim. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, 4 Mayıs 2007 tarihinde, 5648 sayılı kanunla kurulmuş, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kurumdur. Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak faaliyet gösteren kurumumuz, özellikle IPARD Programı'nın uygulanması amacıyla kurulmuştur. Amacımız, Avrupa Birliği (AB) ve diğer uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları vatandaşlara aktarmak ve bu doğrultuda destekler sağlamaktır. Kurumsal yapımız kısaca; Başkanlık, ana hizmet birimleri, danışmanlık ve denetim birimleri ile destek hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Merkezdeki bu yapıya ek olarak, 42 ilde İl Koordinatörlüklerimiz bulunmaktadır. Ayrıca IPARD III ile birlikte 39 ilde irtibat ofisleri oluşturulmuş, böylelikle Türkiye genelinde hemen hemen tüm illerimizde faaliyet gösterebilir hale gelmiştir. Proje başvurusu yapmak isteyen vatandaşlarımız, bu il koordinatörlükleri veya irtibat ofisleri aracılığıyla bilgi alabilir, projelerini sunabilir ve işlemlerini takip edebilirler.

IPARD
Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı - Kırsal Kalkınma

29 Ağustos 2011 tarihli ve C(2011) 6079 sayılı
Avrupa Komisyonu Kararı ile IPARD I
Programında «**Yetki Devri / Akreditasyon**»
alınmıştır.

IPARD FONLARININ
%50'si AB %50'si Ülkemiz Ulusal bütçesinden karşılanmaktadır.

IPARD nedir? Hani genelden özele doğru gideceğim. En geniş kapsamdan en dar kapsama doğru ilerleyeceğim. IPARD, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı biliyorsunuz. Avrupa Birliği mali yardımları tek çatı altında topladı ve IPARD altında bu yardımları organize ediyor. Bununla ilgili olarak kırsal kalkınma başlığı altında IPARD programını uyguluyor. IPARD programı, Bakanlığımızın Yönetim Otoritesi Daire Başkanlığı tarafından yazılıyor ve TKDK tarafından uygulanıyor. Bu kapsamda, 2010-2011 yıllarında Avrupa Birliği'nden yetki devri alındı. Yani bu şu demek: Avrupa Birliği'nin parasını bu kurum, kendi başına projeye çıkıp en başından en sonuna kadar harcama hakkını elde etmiş oldu.

Şimdi seracılığın da üst başlığı olan Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirilmesi Tedbiri'nden bahsedeceğim. Bu tedbir kapsamında 7 ana başlık var. Bizi ilgilendiren kısım birinci kısım aslında ama diğerlerinden de kabaca bahsetmekte fayda var. Örneğin, bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması gibi alt başlıklar mevcut. Bu tedbirin genel amacı nedir? Genel amacı, kırsalda iş geliştirilmesini sağlamak, yeni iş faaliyetleri yaratmak, istihdam olanağı sağlamak ve göçü önlemektir. Daha spesifik olarak ise, kırsalda sadece tarımla uğraşılmasından ziyade, tarım haricinde

de hem sosyal hem de gelir getirici işlerle uğraşılmasını teşvik etmek, böylelikle kırsalda yaşam sürdürülebilir hale gelsin diye bir mantık söz konusu.

Kimler bu sektörden yararlanabiliyor? Çiftçiler, çiftlik hane halkı üyeleri, üretici örgütleri, gerçek ve tüzel kişiler kırsal alanlardaki bu destekten yararlanabiliyor. Son yapılan değişiklikle birlikte Ziraat Odaları Birliği ve il/ilçe Ziraat Odaları da bu kapsama dâhil edildi.

Uygunluk kriterleri nedir? Başvuru sahibi ulusal ve vergi sistemine kayıtlı olmalı. Ayrıca herhangi bir vergi borcu veya SGK borcu olmamalı. 65 yaşının altında olmalı (eğer başvuru sahibi gerçek kişi ise). Kırsal alanda ikamet ediyor olmalı ve yatırım yeri kırsal alanda bulunmalı. Kırsal alan deyince geniş bir tanım var ama biz TÜİK'in yayınladığı kırsal alan listesine bakıyoruz. Mahalle ve köy bazında belirlenen bu listeye göre bir yer kırsal alan olarak değerlendiriliyor. Yatırım yeri şehir merkezinde yapılamıyor, mutlaka kırsal alanda olmalı.

Mevcut işletmeler için ulusal standartlar sağlanmalı. Buradan kastımız şu: Mevcut bir işletme, ulusal kanunlara göre hâlihazırda çalışıyor olmalı. İş yeri çalışma ruhsatı, diğer belgeler gibi gerekli evrakların tamamının olması gerekiyor. Yeni kurulan bir işletme için ise bu şartların yatırım sonunda, ödemedi önce sağlanması gerekiyor. Ulusal standartlara göre çalışan bir tesis olmasını talep ediyoruz ödeme yapabilmek için. Ayrıca genel uygun kriterlerinde mesleki yeterlilik koşulumuz var. Yani, başvuru sahibi başvurmak istediği sektörle ilgili bir deneyime sahip olmasını istiyoruz. Bununla ilgili de üç tane kriterimiz var:

Yatırıma ilişkin faaliyetin en az bir süre yapıldığını gösteren kayıt belgeleri. Bu spesifik olarak serayla ilgili ÇKS kaydı talep ediyoruz. En az bir senelik ÇKS kaydı olması gerekiyor. Bununla ilgili veya ilgili uzmanlık belgesi olması gerekiyor. Diploma vesaire gibi. Ziraat Fakültesi olabilir, bitki vesaire üretimle ilgili bir bölümden mezun olabilir. Milli Eğitim Bakanlığı onaylı mesleki yeterlilik sertifikasına sahip olması gerekiyor.

UYGUN HARCAMA LİMİTLERİ

Toplam Minimum Uygun Harcama Tutarı **5.000 Avro**,

Toplam Maksimum Uygun Harcama Limiti **500.000 Avro**'dur.

DESTEK ORANI

Destek oranı **% 60 ile % 75** arasında değişmektedir.

Baz hibe oranı toplam uygun harcamaların **% 60'**ı olacaktır.

- Genç çiftçiler
ya da
 - Organik sertifikalı çiftçiler
- tarafından yapılan yatırımlarda hibe oranı **% 70'e** kadar çıkabilir.

- Atık su ve atık yönetimi, yenilenebilir enerji ve döngüsel ekonomi tipi yatırımlar için **ek % 10** kamu katkısı verilecektir.

**Yukarıdaki yatırım türleri için maksimum hibe oranı % 75'i geçemez.
AB eş finansman oranı, kamu katkısının % 75'i dir.**

9

Bu sektöre başvurabilmek aslında yatırımın toplam tutarı. Ama biz 500.000 Euro'luk kısma kadar hibe desteği sağlıyoruz. Destek oranımız %60 ile %75 arasında değişiyor. Yani, 100 liralık yatırımın 60 ila 75 miktarını biz vatandaşa geri ödüyoruz. Hibe desteği olarak normalde baz hibe oranımız %60. Genç çiftçiye (yani 40 yaşının altındaysa) veya organik tarım, organik sertifikalı bir ürün çıkarıyorsa %70'e kadar çıkabiliyor. Atık su, atık yönetimi, yenilenebilir enerji veya döngüsel ekonomi içeren bir yatırım varsa %10 ek katkı sağlanıyor. Toplam bu oran %75'i geçemiyor. Farklı hesap yöntemlerine göre %60 ile %75 arasında bir hibe oranımız var. Bu paranın da %50'si Avrupa Birliği'nden, %50'si bizden, kendi hazinemizden, kendi kaynaklarımızdan karşılanıyor.

Tabii ki başvuru sahibi ile ilgili de kriterler var, yatırımla ilgili de kriterler var, yapılan işle ilgili, yatırım yeriyle ilgili de kriterler var. En fazla 4 proje sunabiliyor. Bu IPARD'ın genel kuralı. Yani, bir program boyunca toplam 4 tane projeye başvurabiliyor. Uygun harcama tutarı 500.000 Euro'yu geçemiyor. Aynı dönemde sadece bir başvuru yapabiliyor. Yani, kendisi, eşi, çocuğu vesaire, veya ortaklığı olduğu bir şirket fark etmiyor, sadece bir proje sunabiliyor bir çağrı döneminde. Ama onun ödemesini aldıktan sonra, yani yatırım tamamlandıktan sonra aslında başka bir projeye tekrar başvurabiliyor.

Genel uygun harcamalarımı, bu tedbire özel spesifik uygun harcamalardan bahsedeceğim. Ama genel tedbire özel ve genel tüm sektörlerde özel uygun harcamalarımız var. Bunları da belirtmek istedik. Aslında yazılım dahil yeni makine ekipman alımı, yani sera için gerekli olan tüm makine ekipmanların alımı olarak değerlendirilebilir. Daha sonra enerji ihtiyacını karşılamak için gerekli olan makine ekipmanların alımı. Tabii ki inşaat, her türlü inşaat, onlardan bahsedeceğiz. Yenilenebilir enerji üretiminde şebeke bağlantısı, transformatör, iletim hatları vesaire olabilir. Çevre ile ilgili yatırım alanlarında bir şey satın almak istiyorsa bunlar uygun harcama olarak değerlendiriliyor. Yazılım dâhil bilgi ve iletişim teknoloji ekipmanları satın alabiliyor. Genel harcamalar %10'u geçmeyecek şekilde genel harcamalar yapılıyor.

Genel harcamalardan kastımız şu: Onunla ilgili herhangi bir proje çizimi, iş planı hazırlığı ya da bizim kendi kurumumuzun projesinin hazırlığı ile ilgili bir harcama olabilir. İnşaat projelerinin çizimi olabilir, danışmanlık alabilir veya talep paketinin sunulmasıyla ilgili bir danışmanlık alabilir. Bunlar toplam yatırımın %10'unu geçmeyecek şekilde de uygun harcama olarak kabul ediyoruz.

Görünürlük harcaması bildiğiniz gibi AB'den bir para harcanıyorsa AB bayrağını görmek istiyor. AB orada, bu da onunla ilgili bir şey. Yani Avrupa Birliği'nden bir destek alıyorsanız Avrupa Birliği ve Türkiye bayrağını yan yana görmek ister. Avrupa Birliği görünürlük harcaması zorunlu bir harcama. Mecburen yatırımın bir kenarına bunu koymak gerekiyor. Aslında bu bir tabela.

Çevre koruma ve diğer iklim değişikliğiyle ilgili yatırımlar, döngü ekonomisi tipi yatırımlar, döngüsel ekonomi son dönemde çok öne çıkan bir şey. Döngüsel ekonomiden kastımız şu: Hammadde olarak giren bir üründen daha sonra çıkan bir ürünün tekrar hammadde olarak kullanılıp başka bir ürüne dönüştürülmesi. Mesela, süttten peynir üretilip daha sonra peynir altı suyundan protein tozu üretilmesi gibi bir örnek verebiliriz. Sera ile ilgili şu an aklıma gelen bir şey yok ama

döngüsel ekonomi tipi bir yatırımınız varsa veya oradan çıkan bir atığı enerjide mesela değerlendirmek isteniyorsa veya başka bir alanda değerlendirilmek isteniyorsa bununla ilgili yatırımlar da destekleniyor.

UYGUN OLMAYAN HARCAMALAR

AB ile yapılan anlaşmalar gereğince;

- Canlı hayvan ve yıllık bitkilerin alımına
- Arazi ve mevcut binaların alımı
- İkinci el makine-ekipman alımına destek verilmiyor.

TAKSİT SAYILARI

1 Taksit Uygun Harcama tutarı 500.000 TL ve altındaki yatırımlar	2 Taksit Uygun Harcama tutarı 500.000 TL'den fazla olan yatırımlar
--	--

14

Uygun olmayan harcamalarımız neler? Canlı hayvan, yıllık bitki alımı, arazi ve mevcut binaların alımı, ikinci el makine ekipman alımına destek verilmiyor. Aslında bizim burada istediğimiz şey kabaca destek verdiğimiz şeyin 5 sene boyunca yerinde duracak, eskimeyecek, çürümeyecek ve kullandıkça tükenmeyecek demirbaşlar olması. Sadece taksite bölünebiliyor. Yatırım iki taksite yapılabilir. Bu bir finansman avantajı sağlıyor. Tabii ki, mesela bina yapıyor, bir taksit talep ediyor, bir ödeme alıyor, daha sonra makinelerini alıyor. Bunu tercih edebilir başvuru sahibi. 500.000 TL'ye kadar olan kısımlar 500.000 TL altını bir taksite, 500.000 TL üstünü ikinci taksite bölebilir. Bu, başvuru sahibinin kendi tercihi. Sektörle ilgili spesifik konuşacak olursak, yatırımlar kırsal alanda olmalı demiştik. Mevcut işletme, ÇKS'ye (Çiftçi Kayıt Sistemi) kayıtlı olmalıdır. Yeni işletme ise ödeme talep sırasında bu sisteme kayıtlı olmalıdır. Sera büyüklüğü maksimum 2 hektar olmalıdır. Yani 2 hektara kadar seralara destek veriyoruz. Bunun bir alt sınırı yok. Bunun dizaynıyla ilgili bizim bir yönlendirmemiz de yok aslında. Mesela az önce farklı kişiler bahsetmişti, endüstriyel seralar,

yayla tipi seralar vesaire. O dizayn vatandaşın kendisine aittir. Sonuçta bizim istediğimiz belgelendirme, ulusal standartlara göre çalışıyor olması. Bunun mevzuata uygun bir işletme olması gerekiyor. Kaç dönüm olacağı, ne kadar olacağı, hangi teknolojik avantajları sağlayacağı başvuru sahibinin kendi tasarrufu, kendi dizaynıdır. Biz sadece onun yaptığı tesis ulusal belli bir şartları, bizim istediğimiz şartları sağlıyorsa, yatırımın sonunda kontrol ediyoruz ve ödemesini yapıyoruz. Aslında biz vatandaşın projesine destek vermiş oluyoruz.

Dediğim gibi sera büyüklüğü maksimum 2 hektar, yani 20 dönüm olabiliyor. Açık arazi için de makine ekipman alımı var. Bunlar da maksimum 4 hektar olabiliyor, yani 40 dönüme kadar olabiliyor.

KOBİ yönetmeliğince mikro ve küçük işletme olmalı. Yani mikro ve küçük işletme tanımı var, biliyorsunuz. KOSGEB tarafından tanımlanan KOSGEB üyesi olan işletmelere bununla ilgili her türlü işletmeye bir e-belge veriliyor, küçük veya mikro işletme olduğuna dair. Yani istediğimiz şey şu: Aslında çok büyük endüstriyel, çok büyük firmaların gelip küçük küçük seralar kurmasını istemiyoruz. Gerçekten kırsalda yaşayan insanların bundan faydalanmasını ve bu işi yapan insanların destek almasını istiyoruz.

Aslında işletme ve paketleme de söz konusu olabilir. Seranın yanına onunla ilgili bir işleme veya paketleme tesisi de kurulabilir. Bu, mevcut işletme ise dediğim gibi yine belgelerini istiyoruz. Eğer yeni işletme ise yatırımın sonunda bu belgeleri bize getirmesini talep ediyoruz. Bununla ilgili de her türlü inşaat ve makine ekipmanı alımı tabii ki yapılabilir, uygun harcamadır. Seranın içinde ürettiği bir ürünü daha sonra kenarda paketleyeceğim, hatta boylu bir şekle sokacağım ve ondan sonra satacağım diyebilir ve bunu yatırımına dâhil edebilir. Alanları destekliyoruz. Aslında dört tane ana alanımız var: yapım işlerini destekliyoruz. Her türlü inşaat işi; yani modernizasyon olur, yeni bir inşaat sıfırdan yapma olur. Makine ekipmanların tamamını destekliyoruz. Bizim bir uygun harcama listemiz var. Yani desteklediğimiz makinele- rin bir listesi var, ama her çağrı ile ilgili bir liste yayınlıyoruz. Mesela,

yeni teknolojik gelişme neticesinde yeni bir makine alımı durumu söz konusu olduysa ve vatandaş bunu talep ediyorsa, bunun da alınmasını sağlıyoruz. Makine ekipman ve yapım işleri ana şeylerimiz. Hizmet alımları, dediğim gibi danışmanlık hizmetleri, tasarım, mimarlık, mühendislik harcamalarına da aynı zamanda destek veriyoruz. Ve aynı zamanda oraya koyacağınız tabela veya etiketler için de destek veriyoruz.

Burada IPARD ile ilgili belki net olarak bahsetmemiz gereken bir şey var. Diğer hibe programlarının arasında net bir farkı var. Bu Avrupa Birliği hibesi olduğu için Avrupa Birliği diyor ki: “Benim destek verdiğim alandan devletiniz tekrar bir vergi almasın.” O yüzden IPARD tarafından sunulan fonların tamamı tüm vergilerden muaf. Yani alacağınız makine ekipmanlar KDV’den, ÖTV’den, gümrük vergisinden ve diğer bütün vergilerden muaf. Yapacağınız inşaatlar da aynı şekilde. Daha sonra bir hibe ödemesi yapıldıktan sonra da bu, muhasebesel hesapların içinde gelir vergisine tabi olmuyor. Yani gelir vergisinden ayrı değerlendiriliyor. Hibe miktarı, dediğim gibi, tüm vergilerden muaf olarak ödeniyor. Bu da %20-25 civarında bir toplam yatırım tutarında bir avantaj sağlıyor başvuru sahibine.

Sektörel özel uygun harcamalarımız neler? Depolama binaları, toprak işlemek için bahçe ve tarım ekipmanlarının tamamı. Mahsul üretim için ekipman, hasat makinesi, gübreleme, pulluk, vs. Bitkilerin üretilmesi, depolanması, olgunlaştırılması, kurutulması, işlenmesi, pazarlanması. Dediğim gibi, bu talep ediliyorsa bunlarla ilgili her türlü inşaat ve makine ekipman dahil. Seraların inşası ve yeniden kurulması; kısa ömürlü plastik hariç olmak üzere, özellikle cam, sert ve uzun ömürlü plastik veya diğer materyallerin kurulumunu talep ediyoruz. Dediğim gibi, destek verdiğimiz alanı en az 5 sene o alanda görmek istiyoruz. Destek verdiğimiz tüm ekipmanları ve inşaat elementlerini. Bu ile ilgili makine ekipmanlara destek veriyoruz.

Sıralama kriterleri... Sıralama kriteri şu demek: sonuçta elimizde limitli bir bütçe var. IPARD’ın bize ayırdığı bir fon var. Bizim bu kendi ulusal kaynaklarımızla desteklediğimiz toplam bir yatırım tutarımız var. Birazdan zaten ekrana gelecek. Bununla ilgili her çağrı döneminde

belirli bir bütçeyle çağrıya çıkılıyor. Mesela deniyor ki: “58 milyon euro bu çağrı için bütçemiz var.” Bu bütçedeki uygun projeler bu bütçeye göre sıralanıyor. Yani sıralama kriterlerine göre özür dilerim, sıralanıyor. Ve belli bir puanda artık deniyor ki: “Bütçe burada tamam, bitti. Bundan sonrakileri desteklemiyoruz; bundan öncekileri destekliyoruz.” O yüzden sıralama kriterleri çok kritik aslında. IPARD’a başvurmak isteyen bir insan bu sıralama kriterlerinden yüksek puan almalı ki projesinin desteklenmesi daha olası olsun.

Neler bunlar? Genç çiftçi ise 15 puan alıyor (100 üzerinden). Yani 40 yaşının altındaysa başvuru sahibi kendisi veya şirket ise temsil ve ilzama yetkili kişi 40 yaşının altındaysa 15 puan oluyor. Yatırım yeri dağlık veya orman köyünde ise (bunun bir listesi var TKDK’da, bunların hepsi var aslında; mahalle ve köy bazında) 15 puan alıyor başvuru sahibi. Kadınsa 15 puan. Yerel kalkınma stratejisi dediğimiz “Leader” diye bir tedbir var. Bu, aslında yereldeki yerel eylem grubu dediğimiz dernek olarak değerlendirebiliriz. Hatta ilerleyen zamanda kendi bütçeleri olan, kendi stratejilerini oluşturan bir yerel dernek. Avrupa Birliği bu konuda şöyle bakıyor bu Leader olayına: “Tepeden kırsaldaki yaşayan insanların ihtiyacını belirlemek yerine, stratejisini kendi oluştursun, kırsal kalkınmayla alakalı bunun beslenmesi isteniyor ve bunun ilerlemesi talep ediliyor.” O yüzden o dernek statüsünde olan yerel eylem gruplarının vereceği bir tavsiye mektubu da bizim burada bir sıralama kriterinde bir puan yaratıyor. Daha önce herhangi bir sözleşmesi yoksa (imzalanmış sözleşmesi yoksa) 20 puan oluyor. Burada da amacımız daha fazla kişiye ulaşmak; daha fazla faydalanıcıya, üreticiye ulaşmak. Üretici örgütü ise, gene burada aslında dolaylı olarak üretici örgütlerini, üretici örgütleri vasıtasıyla bize başvurmalarını istiyoruz, talep ediyoruz ve oraya yönlendirmek istiyoruz. Dolaylı olarak üretici örgütü ise 15 puan alıyor. Yenilenebilir enerji veya döngüsel ekonomi içeriyorsa 10 puan alıyor. Bu, toplam 100 puanın üzerinden belirli bir puan alıyor başvuru sahibi. Ve ona göre uygun yatırımlar yukarıdan aşağı sıralanırken kesildiği yerden sonra yukarıda kalmasını sağlıyor aslında. Sıralama kriterleri, dediğim gibi, IPARD’a başvurmak açısından gerçekten kritik. Dikkat edilmesi gerekiyor.

Proje destekleme sürecimiz nasıl? Kimler başvurabilir, neler alabilir, onları konuştuk. Bizim sürecimiz nasıl oluyor? Başvuru çağrı ilanına çıkıyoruz. Başvuru çağrı ilanı şu: her şeyi yayınlıyoruz aslında. Kim başvurabilir, hangi alanda başvuru yapılabilir, bütçesi ne kadar, hangi tarihler arasında yapması lazım, yatırımın ne zaman gerçekleştirilmesi lazım, vesaire. O çağrıyla ilgili; yani o dönemle ilgili bütün kurallar, her şey yayınlanıyor. Bütün belgeler, aslında matbu formlar vesaire bilgilendirme dokümanları yayınlanıyor. Çağrı ilanına çıktıktan sonra vatandaşa belli bir süre veriliyor. Diyorlar ki: “3 ay sonra biz bu projeleri kabul edeceğiz.” Daha sonra başvuru süreci başlıyor. Başvuru sürecinde online sistemimiz var. Hani bir arayüz gibi düşünebilirsiniz, bilgilerin girildiği basılı evraklar var. Bunlarla ilgili bir dosya oluşturuluyor. Başvuru dosyası diyoruz aslında biz buna. Başvuru dosyası oluşturuluyor ve kuruma sunuluyor. Bu dosya kuruma sunulduktan sonra bununla ilgili kontroller yapılıyor. Başvuru sahibi uygun mu, yatırım uygun mu, kapasiteleri uygun mu, seçtiği makinelere uygun mu vesaire gibi gidiyor. Hatta yerinde bakılıyor: arazi orada mı, daha önce bir yapı yapılmış mı, ikinci el gibi bir durum var mı vesaire. Yerinde de bir kontrol yapılıyor ve iş plan analizi yapılıyor. Fizibilite analizi yapılıyor. Bu süreçten geçen başvurular uygun başvuru olarak kabul ediliyor. Ar-

tık o saatten sonra sıralama yapılıyor. Sıralama ve seçim... Sıralamada, dediğim gibi, kriterler çok objektif ve net. Bunun herhangi bir kişinin değiştirme şansı da yok sıralama kriterini vesaire. Sıralama kriterine göre sıralanıyor projeler yukarıdan aşağı kadar ve sözleşme imzalanıyor. Sözleşme imzalanması şu demek: artık devlet bu işe bir bütçe ayırıyor ve bunu sözleşme altına alıyor. Sözleşmede de alacağı bütün makine ekipmanının markası, modeline kadar bütün bilgiler, yapacağı inşaatla ilgili bütün işler, o detayların hepsi yer alıyor. Daha sonra yatırım süreci var. Başvuru sahibi yatırımını gerçekleştiriyor, makinelerini satın alıyor, inşaatını yapıyor, belgelerini alıyor. Bazı sektörlerle ilgili mesela Avrupa Birliği standartlarına uygunluk belgesi alması gerekiyor. Hayvan refahı, iş sağlığı vesaire; farklı konularda... Serayla ilgili böyle net bir kriter yok ama farklı sektörlerde farklı belgelerin alınması gerekiyor. Bu belgeleri de aldıktan sonra, ödemelerini de yaptıktan sonra bize tekrar başvuruyor. Diyor ki: "Ben işimi tamamladım, ödemelerimi yaptım, belgelerim hazır." Biz onun kontrolünü yapıyoruz. Dekontlarını, faturalarını ve irsaliyelerini bile hatta her şeyini kontrol ediyoruz. Sözleşmeye uygunluğunu onaylıyoruz. Daha sonra 1-2 hafta içinde başvuru sahibine geri bir ödeme yapılıyor. Yani hibe miktarı başvuru sahibine ödeniyor. O saatten sonra da ödendiği günden itibaren 5 sene boyunca yatırım izleniyor. Yatırımın kabaca hâlâ hayatta olması, muhasebesel olarak hayatta olması, işlerini yürütüyor olmasını talep ediyoruz. Sürecimiz bu şekilde, en başından en sonuna kadar.

TÜRKİYE
YUZYILI

IPARD PROGRAMLARI

IPARD-1 (2011-2016)	IPARD-2 (2017-2024)	IPARD-3 (2024-2030)
AB KATKISI 789 Milyon Avro	AB KATKISI 601 Milyon Avro	AB KATKISI 279 Milyon Avro
TÜRKİYE KATKISI 263 Milyon Avro	TÜRKİYE KATKISI 194 Milyon Avro	TÜRKİYE KATKISI 279 Milyon Avro
TOPLAM 1 Milyar 52 Milyon Avro	TOPLAM 795 Milyon Avro	TOPLAM 558 Milyon Avro
15 ÇAĞRI İLANI 16.581 PROJE BAŞVURUSU 10.697 PROJEYE ÖDEME	13 ÇAĞRI İLANI 32.512 PROJE BAŞVURUSU 14.527 PROJEYE ÖDEME	2024 yılı 1. çeyrekte ilk çağrıya çıkılmıştır.

Birkaç sayısal bilgi vereyim: IPARD programları... IPARD 1 döneminde toplam 15 çağrı ilanı geçirdik. 1 milyar 52 milyon euro toplam bütçemiz vardı. Toplam oluşturulan yatırım tutarı 2,5 milyar euroya yaklaştı. IPARD 2'de 795 milyon euro toplam bütçemiz vardı. IPARD 3'te bu rakam yanlış yazılmış ama 758 milyon euro civarında bir paramız var harcamak için. Seralarla ilgili ilk çağrıya çıkıldı. Pardon, ilk çağrıya çıkıldı. 3. çağrı diye hatırlıyorum, yanlış hatırlamıyorsam. Veya ikinci çağrı da olabilir, emin değilim. Ama bir iki ay içinde tekrar yeni bir çağrıya çıkılacağını varsayıyoruz. Yani bir iki ay içinde tekrar proje kabul etmeye başlayacağız. Bunlar da kabaca bizim daha önce destek verdiğimiz işletmelerden görseller. Hani görmeniz için ne yapmış bizden destek alan insanlar, bunları görmeniz için koyduk. Çiçek, fide, fidan yetiştiriciliği vesaire... Bu, Burdur'dan bir proje.

Celal Toprak: Ağzınıza sağlık, daha çok destek vermenizi diliyoruz. İnşallah önümüzdeki yıl daha fazla tarıma destekleriniz artarak devam eder.

Ali Ateş: Ben teşekkür ederim. Böyle bir ortamda konuşmamıza fırsat verdiğiniz için.

Celal Toprak: Sağ olun efendim. Şimdi bazı ayrıntılı teknik sorular var; onları konuşmacılarımıza iletacağız. Ancak iki önemli soru var, onları aktararak ikinci tur yapmak istiyorum. Böyle birer ikişer cümle şeklinde bir tur gerçekleştireceğiz. Ali Haydar Elber’in sorusu, teknoloji yoğun sera yatırımlarında işçi gereksinimi ek yatırımlar ve teknolojik çözümlerle azaltılabilir mi? Bir de, 4-5 yıl olarak söylenen amortisman dönemi ve kâra geçme süresinde sermaye maliyetlerinin enflasyonu dikkate alınıyor mu? Bu, teknolojik ve ekonomik açıdan farklı iki soru. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Şerafettin Taştan’ın oldukça anlamlı soruları var. Şerafettin Bey’e çok teşekkür ederiz; gerçekten toplantıya renk katan bir soru. Şöyle soruyor: “550.000 dönüm sera alanı ile dünyadaki yerimiz ne durumda?” Ayrıca seracılığın ülke ihtiyacını karşılama oranını merak etmiş. “Alana göre verimlilik iyi mi?” diye de eklemiş. Bu da oldukça önemli bir konu. Emegi geçenlere de teşekkür etmiş, biz de kendisine teşekkür ediyoruz.

KAPANIŞ

Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu: Şimdi, bu soruların hemen hemen hepsi de bana gibi görünüyor. Teknolojiyle insan miktarı oranı düşer mi? Tabii ki düşer. Şimdi şöyle düşünelim; teknolojik olan endüstriyel seraları düşünmeden diğer gruba bakalım. %95'lik gruba bakalım; bunların yarısından çoğu havalandırmaları motorlu değil. Ne yapıyor vatandaş? Alıyor eline manuel yöntemle, işte her bir pencereyi açıyor. Atıyorum, 10 dönüm serada 20 tane penceresi varsa üçer-dörder dakikada sabah açıyor, bir de akşam kapatıyor. Arada, zaman zaman açıp kapatmak gerekiyor çünkü içerideki iklimi, havalandırmayı ve karbondioksit dengesini ayarlaması lazım. Sabah aç, akşam kapat. Zaten rutubet uçup gidiyor. Burada dereceyi zaten kontrol etme şansımız yok. En azından birinci yapılacak olan şey, bir kere havalandırmaları motorlu yapması lazım; birinci teknoloji girmesi lazım. Bu sebepten diyoruz zaten, modernizasyon şart diye. Buradan, bir kere kendisini direkt üretime adanmış oluyor vatandaş. İkincisi, taşımacılık yaparken içeride ray sistemleri, motorlu ray sistemleri olabiliyor. Özellikle biz muz seraları yaparken, düşünün 100 metre, 110 metre seraların boyları. Bu 100 metreden taşıyacak olduğu dallar 60-70 kilogram. Bunları insan gücüyle taşımak çok zor. Bunlar için motorlu ray sistemleri var veya sebze grubunda taşırken aynı şekilde kullanılabilir. Bir kere havalandırma otomasyonunu yaptık. Düğmeye bas, aç; veyahut da otomatik açıp kapatması gerekiyor. Bunu mutlaka yapması lazım. Çok para mı? Kesinlikle değil. Bunun müracaatlarını yapsın arkadaşlar. Bu birincisi. İkincisi, 4-5 yılda amortisman süresi. Evet, olabiliyor. Şöyle; Onur Bey de bahsetti. Şimdi 60-65 dolar cente mal ettik endüstriyel serayı 0,85'e sattık. Kış döneminde yakıt ve enerji

maliyeti devreye giriyor. 0,85 maliyet, 1,15 lira satıyoruz. Yani burada baktığımız zaman aşağı yukarı %30'luk falan bir kâr marjı veya %25'lik bir kâr marjı görünüyor. Bunu, Ziraat Bankası kredisi, 2 yıl ödemesiz, 5 yıl ilave vadesiyle toplamda 7 yıllık bir ödeme şartı var. Bu avantaj mı? Evet, avantaj. Biraz önce basit bir örnek verdim, muz modeli verdim. Niye çarpıcı? Çünkü çok enteresan bir dönemdi o zaman; bir yılda mı amorte olmuştu sera? Ama şimdi ürünün fiyatı maalesef çok düşük. Ürünün katma değeri çok düşük olduğu için de amortisman süreleri orada 5-6-7 yıllara da çıkabiliyor. Burada tabii becerikli üretim şekli elbette önemli. Ali Bey'e teşekkür ediyorum, bu bilgileri vermiş olayım.

Şerafettin Bey, dünyada 550 bin dönüm evet, sera varlığımız var. Aslında bu basit tünel seralarını da koyduğumuz zaman 800 bin dönüm yaklaşyoruz. Evet, biz zaman zaman üçüncülüğü, zaman zaman dördüncülüğü oynuyoruz dünyada bu sera varlığıyla. Fakat dediğim gibi nüfus artışı, Avrupa'ya gidecek olan ihraç ürünlerimizin artış ihtiyacıyla bu miktara her sene 10'ar, 15'er biner dönüm ilave etmemiz gerekiyor ve ilave olacak. Ülke ihtiyacını şu anki sera varlığı elbette karşılıyor. Tabii şu da var; seralarımızda bir kere kaliteli, sağlıklı üründen bahsediyoruz değil mi? Serayı niye yapıyoruz? Biz sağlıklı ürün için, gelecek nesillerin sağlıklı beslenmesi için, haşereden uzak, çok az ilaç atarak kaliteli ürünler yapacağız ve pazarda da bol miktarda ürün olması, ekonomik olması için yapıyoruz. Bu yüzden modern ve kontrollü örtü altı şart. Ülkemiz ihtiyacını karşılıyoruz, ihracat elbette yapıyoruz.

Ülkemiz ihracatını karşılıyoruz ve ihracat yapıyoruz. Alanlara göre verimli mi? Evet. Şimdi sahilde baktığımız zaman 2 ay boş geçiyor ve 18-20 ton mal kesilebiliyor. 2 ay boş. 2 ayda biz normalde gelişmiş bir serada 10'ar ton mal kesebiliyor musunuz? Sahillerde şayet serin olmuş olsaydı, biz o zaman 40 tonları da kesebilecek ve satabilecektik. Biz bunu işte yayla bölgelerinde, Kars'ta, Iğdır'da, jeotermal bölgelerde ve yüksek rakımlı yerlerde, Afyon'da sağlayabiliyoruz. Evet, verimli. Ama bu 50 tonları, 60 tonları artırmak için bir altyapı, insan altyapısı çok çok

önemli. Yapay zeka teknolojileri... Evet, akademisyenlerimiz çalışıyor. Bu teknolojiyi daha da hızlandırdığımız zaman o zaman tonajlarımız gerçekten artacak. Çünkü biz saniyeler içerisinde yüz binlerce, milyonlarca datayı bu sefer analiz etmiş olacağız ve dolayısıyla, atıyorum, 100 dönüm seranız var, siz bu 100 dönüm serayı ne kadar gezebilirsiniz? İşte sensörler, robotik teknolojiyle bunları çok rahat bütün bilgiye 24 saat boyunca erişebilecek ve direkt nokta atışıyla mevcut bölgelere müdahale etmiş olacaksınız. Böylece verim otomatikman artacak.

Celal Toprak: Çok teşekkürler, ben bir iki cümleyle Onur Bey'e de söz vermek isterim.

Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERA-BİR) Başkanı Onur Girdap: Başkanım, merhaba. Tekrardan soruları ben de not ettim. Alanlara göre verimliliğimiz, başkanımın dediği gibi, sahil ve iç kesimler olarak ikiye ayrılıyor aslında. Sahil bölgelerindeki seralarımızı, başkanımın dediği gibi, daha teknolojik hale getirebilirsek, verim dünya ortalamasını yakalar. Ama iç kesimlerde, örneğin Afyon, Sındıklı, Simav, Kayseri, Nevşehir ve Yozgat gibi bölgelerde ortalamamız 40 ton civarında. Daha farklı çeşitlerin ekilmesiyle bu miktarlar yukarı çıkabilir ki bunu başarmış üyelerimiz var. Özellikle pembe domateste, Farmco, yazlık üretimde dekar başına yaklaşık 50 ton civarında ürün aldı. Bu da bizim başkan yardımcımızın başarısı. Dünyadaki yerimiz her geçen gün daha iyi bir seviyeye geliyor. Bir kere, bizim ülke olarak üretim alışkanlığımız var. Bu üretim alışkanlığımızı ve yapımızı çok iyi kullandığımızı düşünüyorum, özellikle pandemiden sonra. Dolayısıyla dünya pazarında Türk meyve ve sebzelerinin pazar payının giderek arttığını görüyorum.

Burada tabii sahil bölgelerinde teknolojik olmayan seralar öne çıkıyor. Şu an ülkemizde toplam sera varlığımız içinde teknolojik sera varlığı sadece %1,7. Bu çok düşük bir oran. İlk önce bunu artırmamız lazım. Dünyada artık konvansiyonel tarımla, eski tip tarımla yapılan üretimlerde çiftçiler inanılmaz zararlar görebiliyor. Hem değişen iklim koşulları hem de yanlış toprak kullanımından kaynaklı ciddi miktarda ürün düşüşü var. Dolayısıyla, bizim topraksız tarıma yönelen yatırım payımızı artırmamız gerekiyor. Bu %2'lik dilimi %10'lara, %15'lere çıkardığımız anda verimlilik de otomatik olarak artacaktır. Tabii teknolojinin seralarda kullanılması, iş gücü anlamında bir düşüş sağlayacaktır. Bu da işçi maliyetlerini ciddi şekilde azaltır. Ancak enerji ve yatırım maliyeti gibi konular da var. Bu noktada Ziraat Bankası Genel Müdürümüz Alpaslan Bey ile görüştüm. Sağ olsun, tarımdaki verimlilikle alakalı inanılmaz bir ilgisi var. Tarımdaki verimlilik, özellikle modern seraların ya da konvansiyonel seraların modern seraya çevrilmesiyle ilgili bir çalışma içindeler. Kemalettin Bey ile, yani tarımsal kredilerden sorumlu genel müdür yardımcısıyla birlikte bu konuda çalışmalar

yürütüyorlar. Eğer bunu başarırsak, ülke olarak teknolojik sera varlığını artırabilirsek, hem tüketici anlamında rahatlama sağlarız hem de verimlilik anlamında ciddi bir yol katederiz. Söyleyeceklerim bu kadar.

Celal Toprak: Onur Bey, çok teşekkür ederim. Ezgi Hanım, son söz sizin. Buyurun efendim.

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban: Teşekkür ediyorum. Sayın başkanlarımızın sözlerine ilave olarak dünyadaki yerimiz açısından birkaç noktaya değinmek istiyorum. Tabii ki ilk sırada Çin yer alıyor. Bunu Güney Kore ve İspanya takip ediyor. Daha sonra da ülkemiz geliyor. İspanya'da yaklaşık 700.000 dekar civarında sera alanı var. Bizim ise 500 küsur bin dekar sera alanımız bulunuyor.

Başkanlarımın da bahsettiği konu önemli; verimlilik konusu aslında ana unsur burada. Mevcut alanlarımızdan daha fazla verim alıcı çalışmalar yapmak çok kritik. Biz de bakanlık olarak bu konuyu önemsiyoruz ve paydaşlarımızla bu konular üzerinde çalışıyoruz, çalışmaya da devam edeceğiz. Çünkü yeni açılacak ekilebilir tarım alanlarımızın miktarı gün geçtikçe azalıyor. Bu da bizim diğer stratejik ürünlerimizi üretme açısından da önemli bir husus. Bu yüzden seralar, birim alandan daha fazla ürün alabildiğimiz yerler. Bu alanlardaki verimliliği artırıcı uygulamalar, aslında bize çok daha fazla imkân sağlıyor. Genel itibarıyla, tüm katılımcılara ve paydaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bakanlık olarak her zaman kapımız açık. Mevcut durumlarımızı, sorunlarımızı ve yapmamız gereken konuları konuşabileceğimiz bir ortamımız var.

Celal Toprak: Ezgi Hanım, çok teşekkür ederiz. Çok sağ olun. Bütün ekibinize, genel müdürlüğünüze de teşekkür ediyoruz. Sizden konuk almadığımız kimse olmadı herhalde. Uğur Genel Müdürümüze de teşekkürlerimizi ve selamlarımızı iletin. Başkanım, her kapı size açılıyor, öyle bir kurum orası. Çok teşekkür ederim tekrar tekrar. Ben kapanış konuşması için sevgili başkanımıza, Ahmet Bülent Kasap'a sözü bırakıyorum. Buyurun efendim.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap: Değerli konuklarımız, İstanbul Ticaret Borsası adına; Kıymetli katılımlarından dolayı tüm konuşmacılarımıza ve izleyenlere ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Değerli konuşmacılar, seracılığı çok yönlü olarak ele alarak, sorunları ve olası çözüm yollarını bizlerle paylaştılar. Yine çok değerli bilgiler verdiler. Her toplantı sonrası yaptığımız gibi toplantının çıktılarını, rapor haline getirip ilgili makamlara iletecek, konuşulanları hem basılı, hem de e-kitap olarak yayınlayacağız. Ayrıca toplantı videosunu YouTube kanalımıza yükleyeceğiz. Böylece hem daha fazla kişiye ulaşmayı hem de tarihe not düşmeyi hedefliyoruz.

Basının da katıldığı bu toplantıların sonuçları kamuoyu ile paylaşıldıkça ortak akıl ile üretilmiş çözüm önerilerinin, sorunların ortadan kaldırılması için destek olacağını umuyoruz. Toplantının arka planında emeği geçenlere de şükranlarımı sunuyorum.

Celal Toprak: Başkanım, çok teşekkür ederiz. Çok sağ olun. Ağzınıza sağlık. Hem kurumunuza hem de size çok teşekkür ediyoruz. Bu arada, yeni genel sekreterimize de başarılar diliyoruz. Ben, hem İstanbul Ticaret Borsası ekibine, bu toplantıya emek veren herkese, hem de sevgili Elif Attepe'ye çok teşekkür ediyorum. Genel sekreterimiz gerçekten önemli bir toplantıya imza attı. Seracılıkla ilgili çok önemli mesajlar aldık, önemli bilgiler edindik. Katılan ve izleyen herkese, özellikle sevgili meslektaşlarıma çok teşekkür ediyorum. İyi günler diliyorum.

BASIN YANSIMALARI

YENİÇAĞ

‘SERA ÜRETİMİNDE DÜNYADA 4’NCÜ, AVRUPA’DA 2’NCİYİZ’

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye’de toplam meyve sebze üretiminin 4’te 1’inin seralarda üretildiğini belirterek, “Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa’da ikinci sıradayız” ifadelerini kullandı. İSTİB’den yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantısında seracılık konusu ele alındı.

Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak’ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, Tarım ve Kısral Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ateş, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanımı ve Ekipmanı Üreticileri ve İhracatçıları Derneğini (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın

olarak uygulandığını ve günden günde artış gösterdiğini belirterek, “81 ilimizin 80’inde seracılık yapılıyor. 52 ilde topraksız tarım, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tanımsal anlamda markalaşma yolundaki seracılığa desteklerimizle üretim artış gösteriyor” değerlendirmesini yaptı. İSTİB Meclis Başkanı Kasap da Türkiye’de toplam meyve sebze üretiminin 4’te 1’inin seralarda üretildiğini belirterek “Üretimin yüzde 50’sini domates oluşturuyor. Diğer ürünleri de salata-

lık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz” ifadelerini kullandı. SERABİR Başkanı Girdap, jeotermal kaynaklı seraların yavaş yavaş catabileceğini vurguladı. SERK ise “Ülkemizde 55C varlığı mevcut. Son bir artış oldu. Nüfus karşılamak için yıllık ya ihtiyacımız var. İl olarak da ekstradur alanı açmamız gerektiriyor” dedi.

Analiz

Türkiye sera üretimde dünyada dördüncü

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye’de toplam meyve sebze üretiminin 4’te 1’inin seralarda üretildiğini belirterek, “Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa’da ikinci sıradayız” ifadelerini kullandı. Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak’ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, Tarım ve Kısral Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ateş, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanımı ve Ekipmanı Üreticileri ve İhracatçıları Derneğini (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı.

Hürses

İstanbul Ticaret Borsası'nda 'seracılık' masaya yatırıldı

İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, "Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'i seralarda üretiliyor. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız" dedi.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini belirterek, "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız." ifadelerini kullandı.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı.

Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ateş, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve

İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı.

Açıklamada toplantıdaki konuşmasına yer verilen Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve günden güne artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yapıyor. 52 ilde topraksız tarım, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarımsal anlamda markalaşma yolundaki seracılığa desteklerimizle üretim artış gösteriyor." değerlendirmesini yaptı.

İSTİB Meclis Başkanı Kasap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti.

'Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut'

Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini aktaran Kasap, "Üretimin yüzde 50'sini domates oluşturuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa'da

ikinci sıradayız. Bu başarı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor." ifadelerini kullandı.

SERABİR Başkanı Girdap, jeotermal kaynaklı seraların yaygınlaşmasıyla ihracata yönelik üretimlerin artış gösterdiğini vurguladı.

SERKONDER Başkanı Uslu ise "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus artışıma göre ihtiyacı karşılamak için yıllık 10 bin dönüm seraya ihtiyacımız var. İhracat hızımıza bağlı olarak da ekstradan 5 bin dönüm sera alanı açmamız gerekiyor." değerlendirmesinde bulundu.

TKDK Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ateş de devletin Avrupa Birliği ile üreticilere sağlanan destek fonundan tüm üreticilerin yararlanması gerektiğinin altını çizerek, "Fonların yüzde 50'si AB, yüzde 50'si ülkemizin ulusal bütçesinden karşılanıyor. Özellikle kırsalda iş imkanı oluşturmak isteyen girişimciler bu fonlardan faydalanmalı." ifadelerini kullandı. (aa)

SEBZE-MEYVENİN 4'TE 1'İ SERALARDAN GELİYOR

Seralarda en çok yetiştirilen ürün yüzde 50 payla domates.

İSTANBUL Ticaret Borsası'ndan (İSTİB) yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. Burada konuşan İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini belirterek, "Sera üretimi dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız" ifadelerini kullandı. Kasap, "Üretimin yüzde 50'sini domates oluşturuyor. Diğer ürünleri de salatahık, karpuz, biber, muz, pat-

lıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz" ifadelerini kullandı. SERKONDER Başkanı Ufuk Salih Uslu ise "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus artışına göre ihtiyacı karşılamak için yıllık 10 bin dönüm seraya ihtiyaç var. İhracat hızımıza bağlı olarak da ekstradan 5 bin dönüm sera alanı açmamız gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu.

Yeni Şafak

Sebze-meyve üretiminin yüzde 25'i seralardan

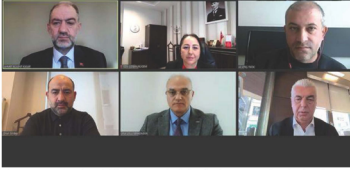
İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini belirterek, "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretimde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız" dedi. Borsanın aylık olarak düzenlediği 'Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor' toplantısında seracılık konusu ele alındı.

550 BİN DÖNÜM SERA VARLIĞIMIZ VAR

Üreticileri ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu, "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus artışına göre ihtiyacı karşılamak için yıllık 10 bin dönüm seraya ihtiyacımız var. İhracat hızımıza bağlı olarak da ekstradan 5 bin dönüm sera alanı açmamız gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu. TKDK Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ateş de devletin Avrupa Birliği ile üreticilere sağlanan destek fonundan tüm üreticilerin yararlanması gerektiğinin altını çizerek, "Fonların yüzde 50'si AB, yüzde 50'si ülkemizin ulusal bütçesinden karşılanıyor. Özellikle kırsalda iş imkanı oluşturmak isteyen girişimciler bu fondan faydalanmalı" dedi.

İŞ DÜNYASI

81 ilin 80'inde seracılık yapıyor

İstanbul Ticaret Borsası'nın düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında seracılık konuşuldu.

Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seraçılık Birim Koordinatörü Eği Çoban, seracılığın ülkemizde yaygın olarak uygulandığını ve gündün günde arttığını belirtti. "81 ilimizin 80'inde seracılık yapıyor. 52 ilde topraksız tarım, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarımsal anlamda markalaşma yolundaki seracılığa desteklerimizde üretimin artışı gösteriyor" dedi. Online olarak yapılan toplantıma açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, moderatörlüğünü ise gazeteci Celal Toprak yaptı. "Seracılığ"ı başlıkları etkinliğe; Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seraçılık Birim Koordinatörü Eği Çoban, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ateş, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğini (SERKONDER) Başkanı Utku Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, açılış konuşmasında Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. "Ülkemizdeki toplam meyve sebze üretiminin 4'te 1'i seralarda üretiliyor. Üretim yüzde 50'sini domates oluşturunur. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, üzüm, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada öndürdük, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu kadar iddialı olduğuna ve gelecekte ne'ler yapabileceğimizi gösteriyor" İYESTİREK KALİTELİ ÜRÜNLER ÜRETİLMİYİZ" Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Derneği Başkanı Onur Girdap, pandemi sonrasında tarımsal ürünlerde ihracat fiy kırsal şirketlerin iştahlarını kabarttığını ifade ederek, "Pandemi döneminde ya an 3 döşür satılmakta. Jeotermal kaynaklı seraların yaygınlaşmasıyla i gösterdi. Bu durum diğer ülkelerdeki şirketlerin bu sektöre yönelmesine ne rekabetsiz ortamda piyasamızı korumak ve ihracatımızı artırmak için üreti kaliteli ürünler üretmemiz şart" dedi.

HABERLER.COM

Türkiye'nin Sera Üretimi Dünya ve Avrupa Sıralamasında Öne Çıkıyor

İstanbul Ticaret Borsası (İTBB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 2'nin seralarda üretildiğini belirtti. "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada öndürdük, Avrupa'da ikinci sıradayız." İfadelelerini kullandı.

İstanbul Ticaret Borsası (İTBB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 2'nin seralarda üretildiğini belirtti. "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada öndürdük, Avrupa'da ikinci sıradayız." İfadelelerini kullandı. İTBB'den yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantılarında seracılık konusu ele alındı. Moderatörlüğünü Güvenli Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İTBB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seraçılık Birim Koordinatörü Eği Çoban, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ateş, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğini (SERKONDER) Başkanı Utku Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmacıya yer verilen Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Sebze ve Seraçılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve gündün günde artışı gösterdiğini belirtti. "81 ilimizin 80'inde seracılık yapıyor. 52 ilde topraksız tarım, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarımsal anlamda markalaşma yolundaki seracılığa desteklerimizde üretimin artışı gösteriyor." dediğerlendirilmesi yapıtı. İTBB Meclis Başkanı Kasap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. Türkiye'de toplam meyve sebze üretiminin 4'te 2'nin seralarda üretildiğini aktaran Kasap, "Üretim yüzde 50'sini domates oluşturunur. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, üzüm, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada öndürdük, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu baparı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğuna ve gelecekte ne'ler yapabileceğimizi gösteriyor." İfadelelerini kullandı. "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut." SERABİR Başkanı Girdap, jeotermal kaynaklı seraların yaygınlaşmasıyla ihracata yönelik üretimlerin artışı gösterdiğini vurguladı. SERKONDER Başkanı Uslu ise "Ülkemizde 500 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'ine bir artış oldu. Nüfus artışına göre İTBB'ye katılmak için yıllık 10 bin dönüm sera ya ihtiyacımız var. İhracat hacmına bağlı olarak da ekulardan 5 bin dönüm sera alımı ağırsamızı gerekiyor." değerlendirmesinde bulundu. TKDK Proje Yönetimi Koordinatörü Dış İlişkiler Uzmanı Ateş de devletin Avrupa Birliği ile üreticilere sağlanan destek fonundan kim üreticilerin yararlanmasını gerektiğini altını çizerek, "Fonların yüzde 50'si AB, yüzde 50'si ülkemizin ulusal bütçesinden karşılanıyor. Özellikle kırsalda iş yapmak isteyenlere girişimcilik bu fonlardan faydalanmalı." İfadelelerini kullandı. 777 Kaynak: AA / Aylin Rana Aydın Küç - Ekonomi

Gazete Ekonomi

81 İLİN 80'İNDE SERACILIK YAPILIYOR

Soylak Medya 0 0 İstanbul Ticaret Borsası'nın düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında seracılık konuşuldu. Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, seracılığın ülkemizde yavaş yavaş yaygınlaştığını ve günden günde artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yapı topraklarımız, 27 ilde jestereml kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebz ton meyve üretiliyor. Tarmal anlamda markalama yolundaki seracılığa desteklerimizle gösteriyor" dedi. Online olarak yapılan toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası N Ali Ahmet Bülent Kasap, moderatörlüğünü ise gazeteci Celal Toprak yaptı. "Seracılık" başlıklı ektini Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi i ve Krsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ates, Sera Yarımcıları Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. İsti Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, açılış konuşmasında Türkiye'nin sahip olduğu ekolo sayesinde, seralardaki sebbe ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden i belirlenir, "Ülkemizdeki toplam meyve sebbe üretiminin 4'te 1'i seralarda üretiliyor. Üretimim domates oluştuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak i. Yapanlar yatırımlar ve teknolojiler ilefermeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avr sıradayız. Bu başan, Türkiye'nin tarmada ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yap gösteriyor" dedi. KALİTELİ ÜRÜNLER ÜRETMEK İÇİN ÜRETİM ŞARTLARINI İYİLEŞTİRMELİYİZ Sıeri ve Üreticiler Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, pandemi sonrasında tarmasal ürün fiyatlarının artmasını seracılığa yönelişin itilmesini kabarttığını ifade ederek, domatesinde ortalama 1 dolara satılan ürün şu an 3 dolara satılmakta. Jestereml kayrı yaygınlaşmasıyla ihracata yönelik üretimler artı gösterdi. Bu durum diğer ülkelerdeki grileket yönelmesine neden oldu. Ürün üctörleri olarak rekabetei ortamda piyasamızı korumak ve artırmak için üretim şartlarını iyileştirerek daha kaliteli ürünler üretmemiz şart" dedi.

Son Dakika Türkiye Sera Üretiminde Zirveye Yaklaşıyor

İSTİB Başkanı Kasap, Türkiye'nin sera meyve-sebbe üretiminde dünya dördüncüsü olduğunu açıkladı.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebbe üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini belirterek, "Yapanlar yatırımlar ve teknolojiler ilefermeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız" ifadelerini kullandı. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, Tarım ve Krsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ates, Sera Yarımcıları ve Üreticiler Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmacıya yer verilen Tarım ve Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve günden günde artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yapıyor. 52 ilde topraklarımız, 27 ilde jestereml kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebbe, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarmasal anlamda markalama yolundaki seracılığa desteklerimizle üretim artış gösteriyor." değerlendirmesini yaptı. İSTİB Meclis Başkanı Kasap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, seralardaki sebbe ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. Türkiye'de toplam meyve sebbe üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini aktaran Kasap, "Üretimim yüzde 50'sini domates oluştuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak seralayabiliriz. Yapanlar yatırımlar ve teknolojiler ilefermeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. "Ün ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor" vurgılı mecut" SERABİR Başkanı Girdap, jestereml ürünlerin artış gösterdiğini vurguladı. SERKONDER i mecut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus seraya ihtiyacımız var.

Yeni Mesaj

İstanbul Ticaret Borsası'nda seracılık masaya yatırıldı: "Dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinciyiz"

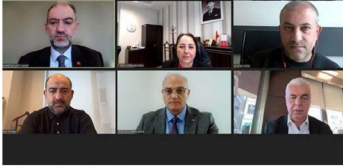
İstanbul Ticaret Borsası'nda seracılık masaya yatırıldı. "Dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinciyiz"

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de toplam meyve sebbe üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini belirterek, "Yapanlar yatırımlar ve teknolojiler ilefermeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız" ifadelerini kullandı.

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, borsanın aylık olarak düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıya, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Ezgi Çoban, Tarım ve Krsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Ates, Sera Yarımcıları ve Üreticiler Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Konstrüksiyon, Donanım ve Ekipman Üreticileri ve İhracatçıları Derneğinin (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmacıya yer verilen Tarım ve Orman Bakanlığı Bıktıklı Üretim Genel Müdürlüğü Sebbe ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve günden günde artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yapıyor. 52 ilde topraklarımız, 27 ilde jestereml kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralarımızda 8 milyon ton sebbe, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarmasal anlamda markalama yolundaki seracılığa desteklerimizle üretim artış gösteriyor." değerlendirmesini yaptı. İSTİB Meclis Başkanı Kasap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik özellikleri sayesinde, seralardaki sebbe ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. Türkiye'de toplam meyve sebbe üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretildiğini aktaran Kasap, "Üretimim yüzde 50'sini domates oluştuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak seralayabiliriz. Yapanlar yatırımlar ve teknolojiler ilefermeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu başan, Türkiye'nin tarmada ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor." ifadelerini kullandı. "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut" SERABİR Başkanı Girdap, jestereml kaynaklı seraların yaygınlaşmasıyla ihracata yönelik üretimlerin artış gösterdiğini vurguladı. SERKONDER Başkanı Uslu ise "Ülkemizde 550 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus artışıyla gıda ihtiyacı artıyor. Bu durum sera alanı açmasını gerektiriyor." değerlendirmesini bulandı. TKDK Proje Yönetimi Koordinatörlüğü Dış İlişkiler Uzmanı Ates de devletin Avrupa Birliği ile üctörleri sağlanan destek forundan tüm üreticilerin yararlanmasını gerektirğini altını çizerek, "Forlan yüzde 50'si A3, yüzde 50'si A4 üctörün ulusal bütçesinden karlanıyor. Özellikle karsalıda i imkanı oluşturmak isteyen grileketler bu fondan faydalanmalı." ifadelerini kullandı.

Yeşil Afşın

Borsa Meydanında "Seracılık" Konuşuldu

Borsa Meydanında "Seracılık" Konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası'nın düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında seracılık konuşuldu. Toplantıda konuşan Tamm ve Öman Bakanlık Bilimsel Üretim Genel Müdürlüğü Sebzecilik ve Seracılık Birim Koordinatörü Ege Çoban, seracılığın ülkemizde yaygın olarak uygulandığını ve günden günden artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yayılıyor. 52 ilde topraklarımız, 27 ilde jeotermi kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarmasal anlamda markalamaya yolundaki seracılığın desteklenilmesi üretimi artırdığı için önemlidir." dedi. Online olarak yapılan toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, moderatörlüğünde ise gazeteci Celal Toprak yaptı. "Seracılık" başlıklı etkinliğe Tamm ve Öman Bakanlık Bilimsel Üretim Genel Müdürlüğü Sebzecilik ve Seracılık Birim Koordinatörü Ege Çoban, Tamm ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Dış İlişkiler Uzmanı Ali Atas, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Kontrolörleri, Donanım ve Eküman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, açılış konuşmasında Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik çeşitliliği sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirterek, "Ülkemizdeki toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda üretiliyor. Üretim yüzde 50'ini donatıyor oluyunuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu başarı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor" dedi. "Üniversi Şarhını Yayınladık Kalktı Ürünleri Üretelimiz" Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, pandemi sonrasında tarımsal ürünlerde ihracat faaliyetleri artmasına seracılığa küresel pazarların ıstıharını kabarttığını ifade ederek, "Pandemi döneminde ortalama 1 dolara satılan ürüğü şu an 3 dolara satılmakta. Jeotermal kaynaklı seraların yaygınlaşması ihracata yönelik üretimleri arttırdı, gıdaları. Bu durum diğer ülkelerdeki ürünlerin bu sebzeye yönelmesine neden oldu. Türk üreticiler olarak rekabette ortama piyasamıza konmak ve ihracatımıza atılmak için önemli şartlarımızı yayınladık daha kaliteli ürünler üretmemizi şart" dedi. "Sera Üretimi ile Üretim ve İhracat Artarmalıyız" Sera Kontrolörleri,

canlıgaste

İstanbul Ticaret Borsası'nda seracılık masaya yatırıldı

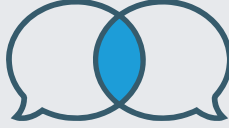
İstanbul Ticaret Borsası'nda seracılık masaya yatırıldı

İstanbul Ticaret Borsası (İTBE) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, Türkiye'de toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda ürettiğini belirterek, "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız." ifadelerini kullandı. İTBE'den yapılan açıklamaya göre, borsanın açılış olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıda, İTBE Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, Tamm ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Atas, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Kontrolörleri, Donanım ve Eküman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmacıların yer yerleri Tamm ve Öman Bakanlık Bilimsel Üretim Genel Müdürlüğü Sebzecilik ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve günden günden artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yayılıyor. 52 ilde topraklarımız, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarmasal anlamda markalamaya yolundaki seracılığın desteklenilmesi üretimi artırdığı için önemlidir." değerlendirmesini yaptı. İTBE Meclis Başkanı Kaşap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik çeşitliliği sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. Türkiye'de toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda ürettiğini aktaran Kaşap, "Üretim yüzde 50'ini donatıyor oluyunuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu başarı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor." ifadelerini kullandı. "Ülkemizdeki 550 bin dönüm sera varlığı mevcut" SERABİR Başkanı Girdap, jeotermal la ihracata yönelik ürünlerin artış gösterdiğini vurguladı. SERKONDER'in önümüzde sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus yaklaşık 12 bin dönüm sera ile ilhamını var. İhracat hacmi büyüdü ve ihracatı artırarak da i aşımını gerçekleştiriyor." değerlendirmesinde bulundu. TKDK Proje Yönetimi Uzmanı Atas da devletin Avrupa Birliği ile ürettireceği sağlanan destek fonundan katkının altını çizerek, "Önümüzde yüzde 50'li AB, yüzde 50'li Ülkemizin ulusal bütçesinden karşılanıyor. Özellikle kısırlaştırılmış imkân oluyorsa bu fonları faydalanmak." imnisi Sektörler Konuşuyor seracılık etkinliği.

Ekonomi Dünya

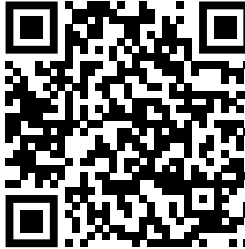
İstanbul Ticaret Borsası'nda seracılık masaya yatırıldı

İTBE'den yapılan açıklamaya göre, borsanın açılış olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. İTBE Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, Türkiye'de toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda ürettiğini belirterek, "Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız." ifadelerini kullandı. İTBE'den yapılan açıklamaya göre, borsanın açılış olarak düzenlediği "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantısında seracılık konusu ele alındı. Moderatörlüğünü Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın yaptığı çevrim içi toplantıda, İTBE Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, Tamm ve Öman Bakanlık Bilimsel Üretim Genel Müdürlüğü Sebzecilik ve Seracılık Birim Koordinatörü Ege Çoban, Tamm ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu (TKDK) Proje Yönetimi Koordinatörü Dış İlişkiler Uzmanı Ali Atas, Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği Derneği (SERABİR) Başkanı Onur Girdap, ve Sera Kontrolörleri, Donanım ve Eküman Üreticileri ve İhracatçıları Derneği (SERKONDER) Başkanı Ufuk Salih Uslu konuşmacı olarak katıldı. Açıklamada toplantıdaki konuşmacıların yer yerleri Tamm ve Öman Bakanlık Bilimsel Üretim Genel Müdürlüğü Sebzecilik ve Seracılık Birim Koordinatörü Çoban, seracılığın ülkede yaygın olarak uygulandığını ve günden günden artış gösterdiğini belirterek, "81 ilimizin 80'inde seracılık yayılıyor. 52 ilde topraklarımız, 27 ilde jeotermal kaynaklı seracılık mevcut. Bu seralımızda 8 milyon ton sebze, 1 milyon ton meyve üretiliyor. Tarmasal anlamda markalamaya yolundaki seracılığın desteklenilmesi üretimi artırdığı için önemlidir." değerlendirmesini yaptı. İTBE Meclis Başkanı Kaşap da Türkiye'nin sahip olduğu ekolojik çeşitliliği sayesinde, seralardaki sebze ve meyve üretimi bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biri olduğunu belirtti. Türkiye'de toplam meyve-sebze üretiminin 4'te 1'inin seralarda ürettiğini aktaran Kaşap, "Üretim yüzde 50'ini donatıyor oluyunuyor. Diğer ürünleri de salatalık, karpuz, biber, muz, patlıcan ve çilek olarak sıralayabiliriz. Yapılan yatırımlar ve teknolojik ilerlemeler sayesinde, sera üretiminde dünyada dördüncü, Avrupa'da ikinci sıradayız. Bu başarı, Türkiye'nin tarımda ne kadar iddialı olduğunu ve gelecekte neler yapabileceğimizi gösteriyor." ifadelerini kullandı. "Ülkemizdeki 550 bin dönüm sera varlığı mevcut" SERABİR Başkanı Girdap, jeotermal kaynaklı seraların yaygınlaşması ihracata yönelik üretimleri artırdığı için vurguladı. SERKONDER Başkanı Uslu ise "Ülkemizdeki 550 bin dönüm sera varlığı mevcut. Son 2 yılda yüzde 27'lik bir artış oldu. Nüfus artışına göre ihracatı artırarak da i aşımını gerçekleştiriyor." değerlendirmesinde bulundu. TKDK Proje Yönetimi Koordinatörü Dış İlişkiler Uzmanı Atas da devletin Avrupa Birliği ile ürettireceği sağlanan destek fonundan katkının altını çizerek, "Önümüzde yüzde 50'li AB, yüzde 50'li Ülkemizin ulusal bütçesinden karşılanıyor. Özellikle kısırlaştırılmış imkân oluyorsa bu fonları faydalanmak." ifadelerini kullandı.

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

TOPLANTININ TAMAMINI
İZLEMEK İÇİN
QR KODU
OKUTABİLİRSİNİZ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsasi

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr